rudar

Časopis Skupine Premogovnik Velenje
izhaja od leta 1953 št. 8/september 2013

60 LET RUDARJA

Proizvodnja premoga ponovno stekla/stran 4

Vse bolj uspešni v Turčiji/stran 11

Promenado gradita RGP in HTZ/stran 18

Ti iščeš v moji glavi svoje misli, zato ne najdeš mojih/stran 24

Vsebina

stran 3
Prodajamo vrhunsko znanje
stran 4
Proizvodnja premoga ponovno stekla
stran 5
V spomin dr. Jožetu Zagožnu
stran 6
20. seja Skupščine PV
stran 6
Na mednarodnem kongresu Balkanmine
stran 7
Poskusno obratovanje novega črpališča
stran 9
Jamski reševalci na jašku NOP II
stran 10
Jašek NOP II je že presegel globino 200 metrov
stran 11
Vse bolj uspešni v Turčiji
stran 12
Na obisku: Lilia Završnik
stran 14
Veš? Vem!
stran 16
Z veseljem pohvalimo – Zahtevna odprava okvare
stran 18
Promenado gradita RGP in HTZ
stran 19
Vražji tudi na VIP CUP turnirju
stran 20
RGP uspešno končuje dela v TEŠ 6
stran 22
Sanacija vrta, okrasnih rastlin in trate po suši
stran 26
Skok čez kožo na MOS-u
stran 27
Dotik narave
stran 28
Oktet gostil nonet
stran 30
Vzdržljivi in spretni
stran 32
Branje je zakon
stran 34
Jutranja vadba za zdravje
stran 36
Ko alpinizem sreča jamarstvo
stran 38
Dnevi zaščite in reševanja letos v Velenju
stran 40
Dežela plesa, ruma, cigar in prijaznih ljudi

rudar

Časopis Skupine Premogovnik Velenje

IZDAJATELJ
Premogovnik Velenje
september 2013, številka 8

UREDNIŠTVO
Glavni in odgovorni urednik: Slobodan Mrkonjić
Uredila: mag. Saša Sevčnikar
Oblikovanje: Ivo Hans Avberšek
Novinarka in lektorica: Dragica Marinšek
Naslov: Uredništvo Rudarja, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. 03/899-6171, faks 03/586-9131, el. pošta: slobodan.mrkonjic@rlv.si

UREDNIŠKI ODBOR
Tadeja Jegrišnik, predsednica, Slobodan Mrkonjić, glavni in odgovorni urednik, Ivo Hans Avberšek, oblikovalec, Dragica Marinšek, lektorica, Metka Marić, SZOJ, mag. Saša Sevčnikar, marketing, Pavel Skornšek, Proizvodnja, Bojan Brcar, Svet delavcev, Ferdinand Žerak, Sindikat PV, Niko Filipović, Svet delavcev HTZ, mag. Suzana Koželjnik, HTZ Velenje, Ivan Pečovnik, RGP, Srečko Gračner, PV Invest, Suzana Puc, GOST, Diana Janežič, PV Zimzelen

OBLIKOVANJE
Ivo Hans Avberšek, Studio HTZ, HTZ Velenje, el. pošta: hans@rlv.si

TRŽENJE OGLASOV
Premogovnik Velenje, d. d., kontakt: mag. Saša Sevčnikar, el. pošta: sasa.sevcnikar@rlv.si

TISK
Studio HTZ, HTZ Velenje, I. P., d. o. o.

NAKLADA
4000 izvodov
Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v Skupini Premogovnik Velenje in člani Kluba upokojencev Skupine Premogovnik Velenje brezplačno.
Poštnina plačana pri pošti 3320.
Za vsebino oglasa odgovarja plačnik oglasa.

NASLOVNICA:
Vila Široko
foto: Aleksander Kavčnik

Prodajamo vrhunsko znanje

Zaradi več kot 138-letne tradicije pridobivanja lignita v domačem okolju in močne vpetosti v slovensko energetsko gospodarstvo smo v Premogovniku Velenje pridobili dovolj delovnih izkušenj za nove izzive in prodor v svetovni prostor. Na tuje trge se vključujemo tako s prodajo znanja kot tudi opreme in različnih tehnologij. Z nenehnim poudarkom na inovativni dejavnosti in razvojem naše odkopne metode ter opreme dosegamo proizvodne rezultate, s katerimi smo daleč pred drugimi premogovniki. Zaradi tega smo v Premogovniku Velenje pridobili sloves dobrih in zanesljivih poslovnih partnerjev, ki najdejo optimalne rešitve za rudarsko problematiko v različnih okoljih. Izdelava rudarskih projektov, hidrogeološko modeliranje, geomehanske in geotehnične spremljave, geološke raziskave in mnenja ter elektro- in strojne rešitve v tunelogradnji so samo nekateri izmed segmentov znanja, ki jih ponujamo kot storitev na zunanjih trgih. V zadnjih nekaj letih smo te aktivnosti intenzivirali do te mere, da smo pridobili številne reference, ki nam omogočajo še boljša izhodišča za konkuriranje na mednarodnih razpisih in s tem realizacijo začrtanega programa pridobivanja denarnih sredstev iz zunanjih virov. Tako smo s svojim potencialom izkoristili nekaj prebojnih priložnosti in jih tudi gospodarsko unovčili. Dober prispevek za poslovanje Skupine PV pomeni tudi prodaja rudarske opreme – tako nove kot tudi obnovljene in revitalizirane.

V prvi polovici leta smo končali izdelavo glavnega rudarskega projekta za odpiranje rudnika Marijevo v Makedoniji z jamskim pridobivanjem. Projektiranje je trajalo skoraj dve leti, nadzirali pa smo tudi izvedbo raziskovalnih del in interpretacijo iz vrtin pridobljenih geoloških podatkov. To je bilo izrednega pomena za pravilni izračun odkopnih zalog in umeščanje odkopnih polj v prostor. Uspešno smo projektne rešitve zagovarjali na revizijski razpravi, investitor ELEM (Elektrogospodarstvo Makedonije) pa je bil zelo zadovoljen z opravljenim delom. Zato je bil kasneje podpisan tudi protokol o sodelovanju na področju izobraževanja makedonskega inženirskega in strokovnega kadra.

Zdaj poteka prijava na mednarodni razpis izdelave glavnega rudarskega projekta za rudnik Živojino v bližini Bitole. Predvidena projektantska dela bodo še obsežnejša, saj je potrebno dodatno izdelati matematične modele in simulacije odvodnjevalnih procesov z napovedjo zniževanja tlakov vode in tehnologijo odvodnjavanja predvsem talninskih vodonosnikov. Poleg tega je treba vso dokumentacijo pripraviti v makedonskem in angleškem jeziku, ker jo investitor potrebuje za pripravo razpisov pri postopkih nakupa opreme.

V sredini septembra je na Ohridu potekal V. mednarodni rudarski kongres BALKANMINE, na katerem se je kot pomemben akter predstavil tudi Premogovnik Velenje. Poleg predstavitev naših prispevkov – člankov na strokovnem delu kongresa je bilo srečanje rudarskih strokovnjakov tudi priložnost za mreženje in priprave mednarodnih timov za sodelovanja pri različnih projektih in razpisih z možnostjo izrabe sofinanciranja EU. Obenem smo

kongres izkoristili tudi kot odlično priložnost promocije izdelkov celotne Skupine PV, s čimer bomo še lažje ponudili svoje izdelke in storitve trgu JV Evrope.

Možnosti sodelovanja in predvsem makedonske davčne bonitete nam omogočajo konkurenčno nastopanje, zato smo z namenom boljšega trženja v Skopju odprli tudi Podružnico PV. Ta med drugim skrbi za pravočasno spremljanje razpisov, na katere se lahko preko »sistema javnih nabav« prijavljajo vsa podjetja Skupine PV. Doslej je to možnost v največji možni meri uporabljal HTZ Velenje, ki je konkuriral za prodajo zaščitnih sredstev na površinskem kopu premoga REK Bitola.

Dejstvo je, da smo v Premogovniku Velenje tehnično vrhunsko usposobljeni in imamo poglobljeno strokovno znanje, ki je potrebno za odkopavanje debelih slojev premoga s podzemnim pridobivanjem. Za prodajo znanja pa je to marsikdaj premalo, saj so prijave na mednarodne javne razpise izredno zahtevne in obširne. Brez dobrega timskega dela tehničnih strokovnjakov ter podpore pravnikov, finančnikov in drugih sodelujočih si prisotnosti na mednarodnem trgu ne morem predstavljati. To je za sodelujoče na projektih prodaje znanja poseben izziv, ki zahteva dodatno angažiranje, hkrati pa pomeni za posameznika možnost karierne rasti.

mag. Bojan Lajlar,
vodja Tehničnih služb Premogovnika Velenje

Mesto okvare si je v spremstvu predsednika Uprave Premogovnika Velenje dr. Milana Medveda ogledal tudi generalni direktor Holdinga Slovenske elektrarne Blaž Košorok. (foto: Mrki)

Proizvodnja premoga ponovno stekla

Na prvi septembrski dan je kmalu po osmi uri pri prevozu materiala in opreme v jamo Premogovnika Velenje takoj po začetku prevoza prišlo do samodejnega varnostnega zaviranja in ustavitve izvažalne naprave. Pri pregledu izvoznega stroja smo ugotovili, da gre za večjo poškodbo na gredi bobna izvoznega stroja in da nadaljnje obratovanje ni mogoče.

O dogodku smo takoj obvestili Inšpektorat RS za energetiko in rudarstvo, ki je še v dopoldanskem času opravil inšpekcijski pregled in pri ravnanju s strojem nepravilnosti ni ugotovil. Takoj po dogodku so vzdrževalci pristopili k zavarovanju izvoznih posod, sprostitvi nosilnih vrvi in oceni poškodb na izvažalni napravi. Že isti dan so se začele aktivnosti za zamenjavo poškodovanega ležajnega ohišja, ki pa je bilo zahtevnejše narave.

Okvaro odpravili sami

Okvaro so odpravili vzdrževalci Premogovnika Velenje sami, podjetje Salus z Raven na Koroškem pa je poskrbelo za pregled in popravilo gredi bobna izvoznega stroja. V sredo, 4. septembra 2013, si je mesto okvare v spremstvu **predsednika Uprave Premogovnika Velenje dr. Milana Medveda** ogledal tudi **generalni direktor Holdinga Slovenske elektrarne Blaž Košorok.** V četrtek, 5. septembra, so vzdrževalci gred ponovno namestili in pripravili vse potrebno za tehnični pregled in preizkusne vožnje. V soboto in nedeljo so bili pod nadzorom republiškega inšpektorata za energetiko in rudarstvo opravljeni vsi potrebni tehnični preizkusi. Vsi testi so pokazali, da je izvažalni stroj ponovno usposobljen za redno obratovanje.

V Premogovniku Velenje smo po tedenskem premoru v ponedeljek, 9. septembra 2013, v 1. izmeni ponovno začeli z obratovanjem in s proizvodnjo premoga. Izpadle delovne dni bomo nadomeščali z delovnimi sobotami v septembru in oktobru, tako da letni proizvodni plan ne bo ogrožen.

Tadeja Jegrišnik

V spomin dr. Jožetu Zagožnu

Kakor valovi na obalni prod
tako trenutki naši v nič hite;
val valu za seboj napravi pot
in temu drug za drugim vsi slede.
(W. Shakespeare)

Dr. Jože Zagožen, častni skakalec v Premogovniku Velenje leta 2006 in nekdanji generalni direktor Holdinga Slovenske elektrarne, se je rodil 3. marca 1951 na Ljubnem ob Savinji. Končal je Ekonomsko poslovno fakulteto. Leta 1979 je opravil magisterij iz ekonomije in leta 1984 doktorat iz ekonomskih znanosti. Leta 1975 se je zaposlil v Gorenju, kjer je bil član najvišjega vodstva, med drugim direktor sektorja za organizacijo in informatiko v takratni SOZD Gorenje ter podpredsednik združenega podjetja Gorenje. Koncern Gorenje je ravno v tistem obdobju postajal prepoznavna in mednarodno priznana blagovna znamka.

Leta 1991 se je zaposlil na obrambnem ministrstvu kot direktor Uprave za logistiko. V letih od 1996 do 2000 je opravljal funkcijo poslanca Državnega zbora RS, bil je tudi svetnik v mestnem svetu Mestne občine Ljubljana in član nadzornega sveta Holdinga Ljubljana. V letu 2000 je bil minister za gospodarstvo. Od julija 2005 do julija 2009 je bil kot generalni direktor polni mandat na čelu Holdinga Slovenske elektrarne, kjer se je zavzemal za rast skupine HSE in njen prodor preko slovenskih meja, predvsem v JV regijo. Od aprila 2005 do avgusta 2006 je opravljal funkcijo predsednika nadzornega sveta Petrola, od julija 2006 do julija 2010 pa je bil predsednik nadzornega sveta Gorenja.

Jože Zagožen je bil dober sodelavec, pozoren in pronicljiv poslušalec ter hkrati človeško topel in vedno pripravljen pomagati. Vseskozi je bil in ostal velik podpornik dosežkov v Šaleški dolini in se veselil njenih uspehov. Močno je podpiral razvojna prizadevanja Premogovnika Velenje, tudi pri prodoru na tuje trge. Spodbujal je Premogovnik, ki je poleg moderne proizvodnje premoga svoje priložnosti iskal tudi zunaj osnovne dejavnosti in ustvarjal nova delovna mesta, s katerimi želimo v našem okolju obdržati mlade izobražene ljudi. Cenil je znanje slovenskih rudarskih strokovnjakov in jih uvrščal med največje dosežke slovenske inženirske stroke. Zelo vesel je bil sprejema v častni rudarski stan, saj je izjemno spoštoval delo velenjskih rudarjev, ki jih je obiskal tudi na jamskih deloviščih, na kar je bil tudi sam zelo ponosen.

Odločno je podpiral tudi prizadevanja za izgradnjo novega energetskega bloka Termoelektrarne Šoštanj, ki bo omogočal zanesljivo in varno preskrbo z električno energijo slovenskim porabnikom, Premogovniku Velenje pa še nadaljnjih 40 let delovanja. Prav zaradi odločne podpore bloku 6 si je leta 2006 zaslužil imenovanje za častnega skakalca, saj se je takoj po prevzemu vodenja skupine Holding Slovenske elektrarne začel zavzemati za posodobitev Termoelektrarne Šoštanj, s čimer je pomembno vplival na podaljšanje življenjske dobe Premogovnika Velenje.

Dr. Jožetu Zagožnu, ki je bil poročen in oče dveh otrok, je bolezen 13. septembra 2013 v 63. letu starosti za vedno zaustavila korak. Odšel je človek, ki je s svojo podporo Premogovniku Velenje in Termoelektrarni Šoštanj pripomogel k temu, da se bo energetska dejavnost v Šaleški dolini odvijala še nadaljnjih 40 let.

Ohranili ga bomo v lepem spominu. Srečno!

dr. Milan Medved, predsednik Uprave

20. seja Skupščine PV

20. seje Skupščine Premogovnika Velenje, ki je bila v četrtek, 29. avgusta 2013, se je udeležilo 95,39 odstotka delničarjev z glasovalno pravico.

Delničarji so se na seji Skupščine najprej seznanili z revidiranim letnim poročilom in revidiranim konsolidiranim letnim poročilom za leto 2012, z mnenjem revizorja, pisnim poročilom Nadzornega sveta o preveritvi letnega poročila ter s prejemki Uprave in Nadzornega sveta, ki so jih za opravljanje nalog v družbi prejeli v poslovnem letu 2012. Skupščina je Upravi in Nadzornemu svetu družbe podelila razrešnico za poslovno leto 2012. Sprejet je bil sklep o imenovanju pooblaščene revizijske družbe za leto 2013; imenovana je bila ljubljanska družba Deloitte. Tudi vsi drugi sklepi, ki so bili predlagani s prvotnim sklicem Skupščine, so bili sprejeti.

Sklep, ki so ga v dopolnitvi dnevnega reda predlagali mali delničarji MP Naložbe, d. d., Ljubljana, TOWRA, s. a., Luxembourg in Intertrade ITC, d. o. o., – v likvidaciji, Ljubljana, s katerim bi Skupščina pooblastila Upravo Premogovnika Velenje za pridobivanje lastnih delnic te družbe, ni bil sprejet.

Tadeja Jegrišnik

Na mednarodnem kongresu rudarstva v Makedoniji tudi PV

Mednarodni kongres rudarstva Balkanmine, ki se je letos odvijal med 18. in 21. septembrom, je že peti po vrsti. Na Ohridu v Makedoniji so se rudarski stroki Jugovzhodne Evrope s svojimi referati pridružili strokovnjaki Premogovnika Velenje. Svoje dosežke, opremo, tehnologijo in znanja so predstavili tudi na sejmu, ki je potekal vzporedno s kongresom.

Po zadnjem mednarodnem kongresu rudarstva pred dvema letoma, katerega gostitelj je bila Slovenija, med organizatorji pa tudi Premogovnik Velenje, so se letos rudarski strokovnjaki Jugovzhodne Evrope zbrali v Makedoniji. Med več kot 130 prispelimi referati je mednarodni strokovni odbor izbral najkakovostnejša dela, med njimi tudi 8 referatov Premogovnika Velenje. **Velenjski strokovnjaki so predstavili trajnostni razvoj svetovno znane Velenjske odkopne metode, čiste premogovne tehnologije, sorpcijske lastnosti velenjskega lignita, prenovo starih železniških predorov in mnoge druge zanimive teme.** Mednarodna udeležba – poleg slovenskih predstavnikov so svoja dela predstavili še predstavniki Albanije, Bosne in Hercegovine, Kosova, Bolgarije, Makedonije, Srbije, Turčije, Češke, Nemčije, Avstrije, Rusije in Slovaške – pripomore k izmenjavi strokovnih pogledov in mnenj na različnih področjih, ki celovito pokrivajo rudarstvo in geotehnologijo.

Vzporedno s kongresom so potekale sejemske predstavitve posameznih udeležencev kongresa, med drugim tudi Skupine Premogovnik Velenje. To za Skupino pomeni odlično priložnost za predstavitev svojih dosežkov in znanja, ki jih zadnja leta intenzivno prenaša na tuje tržišče, s čimer se ji odpirajo številne nove poslovne priložnosti. To so vsekakor dobri obeti za nadaljnje poslovno sodelovanje celotne Slovenije, ne le v Evropi, ampak tudi širše, saj se s podobnimi projekti nadaljuje prodiranje slovenskih izvoznih artiklov na vedno zahtevnejši tuji trg.

Organizatorji V. BALKANMINE kongresa so Elektrogospodarstvo Makedonije (ELEM), Združenje rudarskih in geoloških inženirjev Republike Makedonije in Univerza Goce Delčev Štip. Več o dogodku na www.balkanmine.mk.

Metka Marić

Proizvodnja v avgustu 2013

odkop	načrtovano	doseženo	+/–	%	ton na dan
E. K. –65/B	117.000	121.926	4.926	104,21	9.379
G3/C	45.500	44.462	–1.038	97,72	3.420
Proizvodnja	**162.500**	**166.388**	**3.888**	**102,39**	**12.799**
Priprave	**6.500**	**6.941**	**441**	**106,78**	**534**
skupaj PV	**169.000**	**173.329**	**4.329**	**102,56**	**13.333**

Proizvodnja januar–avgust 2013

odkop	načrtovano	doseženo	+/–	%	ton na dan
Proizvodnja	2.319.017	2.152.441	–166.576	92,82	13.453
Priprave	113.724	102.138	–11.586	89,81	638
skupaj PV	**2.432.741**	**2.254.579**	–178.162	**92,68**	**14.091**

Poskusno obratovanje novega črpališča

Zanesljivo obratovanje sistema za odvodnjavanje jam PV je zelo pomembno, saj je treba iz glavnega jamskega črpališča na površino izčrpati več kot 2 m^3 jamske vode na minuto. Glavno jamsko črpališče na k. -130 je že izrabljeno, zato bo potrebna temeljita rekonstrukcija celotnega sistema za črpanje jamske vode na površino. Konec septembra bomo tako začeli izvajati prvo fazo poskusnega obratovanja novega jamskega črpališča na k. -41,5 (poleg remize VDL) in delno obnovljenega glavnega jamskega črpališča na k. -130.

Novo jamsko črpališče na k. -41,5, ki bo zagotavljalo nemoteno odvodnjavanje jam, je za Premogovnik tudi z varnostnega vidika zelo velika pridobitev. (foto: dr. Janez Rošer)

Po končani rekonstrukciji obeh črpališč, bo črpališče na k. –41,5 postalo glavno jamsko črpališče PV. V obeh črpališčih bo nameščena najnovejša elektrostrojna oprema, ki bo omogočala avtomatsko obratovanje črpališč brez stalne prisotnosti delavcev v njih. Nadzor nad obratovanjem bo potekal iz Varnostno-tehnološkega informacijskega sistema (VTIS-a) na površini. Vse idejne in tehnične rešitve, ki so obdelane v zahtevnih izvedbenih rudarskih projektih za rekonstrukcijo sistema črpanja jamske vode na površino, so plod lastnega znanja strokovnjakov v Tehničnih službah in Pripravi dela Premogovnika.

Stanje na področju odvodnjavanja jam PV

Jamsko vodo črpamo iz jam PV direktno na površino iz glavnega jamskega črpališča na k. –130 preko dveh med sabo neodvisnih cevovodov. V črpališču na k. –130 so postavljene tri črpalke VPR8-10 s kapaciteto 6 m^3/min in H = 570 m. Te črpalke so bile leta 2000 obnovljene, saj so obratovale že v črpališču na k. –62. Zaradi dolgoletnega obratovanja so že precej izrabljene (pričakujemo, da ne bodo uporabne več kot še dve ali tri leta), imajo preveliko kapaciteto glede na sedanje in dolgoročno pričakovane dotoke jamske vode, za postavitev zahtevajo temelje velikih dimenzij itd.

Lokacija novega glavnega jamskega črpališča

V fazi izdelave rudarskega projekta za novo glavno jamsko črpališče smo obdelovali več možnih lokacij. Kot najprimernejša je bila na koncu izbrana lokacija na k. –41,5 v Južni talninski zvezi. Iz Južne talninske zveze sta bili v smeri proti Severni talninski zvezi izdelani dve približno 40 metrov dolgi slepi progi, povezani z 20-metrskim prečnikom. Slepi progi se prezračujeta pretočno preko vrtin, izvrtanih v Severno talninsko zvezo. Zahodna slepa proga in prečnik sta namenjena za zalogovnik za jamsko vodo, v vzhodni slepi progi pa je nameščena strojnica črpališča.

Čeprav je izdelava objektov potekala v prihribini v zelo zahtevnih geotehničnih razmerah, je obrat Priprave objekte izdelal pravočasno in kakovostno.

Ureditev črpališča na k. -130

Glavni jamski zbiralniki bodo ostali na k. –130. Tu bomo uredili manjše črpališče za kontinuirano prečrpavanje jamske vode v novo črpališče na k. –41.5. Nameščene bodo manjše črpalke za kontinuirano črpanje vode DÜHTING LHK 125 X 4 s kapaciteto

V zadnjih letih so se zaradi vplivov odkopavanja v strojnici črpališča na k. –130 začele pojavljati deformacije na podgradnji strojnice in na temeljih črpalk. Zato je vedno več težav s centriranjem črpalk in mostnega dvigala, ki je namenjeno vzdrževanju črpalk.
Ker bomo v letu 2014 začeli z odkopavanjem stebra CD, lahko pričakujemo, da se bodo pojavili še dodatni vplivi odkopavanja na strojnico črpališča na k. –130. Zato je bilo treba za novo glavno jamsko črpališče poiskati drugo lokacijo nekje v območju, kjer dolgoročno ne bo več vplivov odkopavanja.

2,5 m³/min in močjo elektromotorja P = 90 kW. Črpalke bodo premagovale višinsko razliko cca 100 metrov. Ker bodo imele nove črpalke manjše gabarite kot zdajšnje, bo tudi njihovo morebitno centriranje in vzdrževanje enostavnejše.
V septembru bo namesto črpalke št. 3 montirana prva nova črpalka. V končni fazi bo v črpališču nameščena najnovejša elektrostrojna oprema, ki bo omogočala obratovanje črpališča brez stalne prisotnosti delavcev v njem. Nadzor in obratovanje črpališča bomo izvajali iz VTIS-a.

Ureditev novega glavnega jamskega črpališča na k. –41,5

V strojnici so vgrajene tri črpalke DÜHTING HK 150-200 X 7 s kapaciteto 2,5 m³/min in z močjo elektromotorja P = 315 kW, ki bodo jamsko vodo kontinuirano črpale na površino. Za črpanje jamske vode od črpališča k. –130 do glavnega jamskega črpališča k. –41,5 in nato na površino bomo lahko v celoti uporabili zdajšnji cevovod.
Tudi v novem črpališču bo nameščena najnovejša elektrostrojna oprema, ki bo omogočala obratovanje črpališča brez stalne prisotnosti delavcev v njem. Nadzor in obratovanje črpališča bomo prav tako izvajali iz VTIS-a.
V črpališču je v okviru evropskega razvojnega projekta OPTI-MINE vzpostavljeno tudi brezžično omrežje WLAN, ki omogoča brezžično komunikacijo in prenos podatkov. Omogočen je tudi vizualni nadzor nad obratovanjem črpališča, saj sta v strojnici vgrajeni videokameri, ki sta povezani z dežurno službo Premogovnika Velenje na površini. Zelo zahtevno montažo elektrostrojne opreme so zelo kakovostno izvedli delavci Jamske strojne službe in Jamske elektroslužbe.

Vključitev novega glavnega jamskega črpališča na k. –41.5 v sistem odvodnjavanja jam

V prvi fazi smo popolnoma uredili črpališče na k. –41,5, v črpališču na k. –130 pa bo treba zamenjati eno izmed črpalk in jo povezati s cevovodom.
V tej fazi bo možno črpanje jamske vode na površino po dveh neodvisnih sistemih:

- iz glavnih zbiralnikov na k. –130 in preko črpališča na k. –41,5,
- s k. –130 direktno na površino.

Po uspešno opravljenem poskusnem obratovanju sistema črpanja jamske vode na površino preko novega črpališča na k. –41,5 bomo postopoma zamenjali še črpalki na k. –130 z novima črpalkama. S tem bo končan zelo zahteven projekt rekonstrukcije črpanja jamske vode na površino. Popolnoma avtomatizirano črpanje jamske vode na površino ne bo zagotovilo samo nemotenega odvodnjavanja jam PV, temveč je za Premogovnik Velenje zelo velika pridobitev tudi z varnostnega vidika.

Božo Špegel in Maksimiljan Lipnik

PREMOGOVNIK VELENJE

DELOVNI KOLEDAR ZA LETO 2013

	JAN.	FEB.	MAR.	APR.	MAJ	JUN.	JUL.	AVG.	SEPT.	OKTOB.	NOV.	DEC.
pl.	24	22	23	20	22	20	23	19	19	27	24	21
d.d.	23	21	23	19	20	19	22	13	19	26	23	17
p	1	1	0	1	2	1	1	1	0	1	1	2
k.d.	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	2
n.d.	0	0	0	2	1	0	0	4	0	0	0	3
plačano	22	23	23	21	21	21	21	21	21 J	23 J	24	23 J
									24	21		22

nedelja
praznik
kolektivni dopust
neplačan prost dan
plačano v prihodnjem mesecu
plačano v minulem mesecu

SKUPAJ:	
delovni dan	245
praznik	12
kolektivni dopust	7
plačanih dni	**264**
delovna sobota	14

13. 4., 11. 5., 8. 6. — predvidene delovne sobote
5. 10.,26. 10.,16. 11. — prestavljamo v jesenski del

2.,3.,4.,5.,6.9 — prosti delovni dnevi za jamo
14.,28. 9.,12.,19. 10.,7.12. — nadomeščanje prostih del. dni

predvidena delovna sobota 7. 9. je za vse delavce prestavljena na 23. 11.

Jamski reševalci na jašku NOP II

V okviru svojega rednega usposabljanja so člani Jamske reševalne čete Premogovnika Velenje v sredo, 21. avgusta 2013, na delovišču novega izvoznega jaška NOP II izvedli že tretjo reševalno vajo, odkar je glavni izvajalec rudarsko-gradbenih del družba RGP Velenje začel s poglabljanjem jaška. Nameni vaje so bili seznanitev jamskih reševalcev s specifičnim delovnim okoljem, ki ga to delovišče predstavlja, seznanitev z opremo za reševanje in napravami za komunikacijo ter praktična izvedba postopkov reševanja iz jaška.

Na vaji sta sodelovali dve ekipi jamskih reševalcev. Za izvedbo programa je bil odgovoren vodja projekta izdelave novega izvo**znega jaška in inštruktor jamskih reševalcev Dušan Čižmek.**
Po rudarski zakonodaji lahko rudarska dela samostojno izvajajo le za to usposobljeni izvajalci in eden od kriterijev usposobljenosti je tudi ta, da si morajo za svoja delovišča organizirati reševalno službo. Ker v podjetju RGP nimajo svoje reševalne službe oz. čete reševalcev, so za tovrstne morebitne potrebe sklenili pogodbo z Jamsko reševalno četo Premogovnika Velenje. Reševalci Premogovnika Velenje imajo več kot 100-letno tradicijo usposabljanja in reševanja v jamskih prostorih, kjer so njihove redne mesečne vaje osredinjene predvsem za primere potencialnih nevarnosti, kot so plin, dim, požar ipd.

Jašek NOP II – izziv naše generacije

Izdelava novega rudniškega jaška poteka v posebnih delovnih razmerah. Vertikalna jaškovna cev, ki je v zdaj globoka nekaj več kot 174 metrov, ob končanju jaška pa bo globoka 505 metrov, je glede dostopa do delovišča, ki je na dnu jaška, zelo zahtevna. Razmere na objektu so nekoliko drugačne, kot so v drugih rudniških prostorih, zato v Premogovniku Velenje svoje reševalce ob rednih mesečnih vajah usposabljajo tudi na tem objektu, kjer jih seznanijo s posebnostmi tega delovnega okolja in opremo. Reševalci so na vaji spoznali delovišče, viseče odre, prevozne in pohodne oddelke ter opremo za reševanje in komunikacijo, ki je nekoliko drugačna od jamske. Obenem so se seznanili z novimi nosili za prenašanje oz. prevažanje ponesrečencev, ki so primerna za vertikalni transport, izvedli pa so tudi praktični preizkus postopkov reševanja.

Od septembra lani so reševalci na jašku NOP II izvedli že tri vaje – prvo novembra lani, letos pa so jo že dvakrat ponovili. (foto: Mrki)

Prvo vajo so jamski reševalci izvedli skupaj s člani Gorske reševalne službe že v času pripravljalnih del v letu 2011, vendar so bile takrat razmere na ustju jaška drugačne, saj še ni bila nameščena oprema za poglabljanje jaška, skupna globina jaška je bila takrat 15 metrov. Od septembra lani, ko so v RGP začeli s poglabljanjem jaška, so reševalci izvedli že tri vaje – prvo novembra lani, letos pa so jo že dvakrat ponovili.

Reševalci zelo uspešni

Ivan Pohorec, vodja Reševalne službe Premogovnika Velenje, je povedal, da so z vajo dosegli svoj namen, saj so reševalce seznanili s posebnostmi delovnega okolja na tem objektu ter z opremo in s sredstvi za reševanje, ki bi jih uporabili v primeru reševanja. Reševalci so bili pri svojem delu zelo uspešni. Tudi sami so z vajo zadovoljni, saj menijo, da je bila ta poučna in jim bo koristila v primerih morebitnega reševanja oz. posredovanja. Prav vsi pa so izrazili pozitivno presenečenje, saj so prav pri reševanju na jašku NOP II ugotovili, za kako velik in zahteven projekt, v katerega je vloženo veliko dela, znanja in truda, pravzaprav sploh gre.

Slobodan Mrkonjić

Jamska reševalna četa Premogovnika Velenje, ki je lani zaznamovala 105. obletnico delovanja, šteje 111 članov. Povezana je v sistem zaščite in reševanja na državni ravni. Poleg akcij v domačem premogovniku so člani reševalne čete posredovali tudi pri reševanju v drugih rudnikih, premogovnikih in podjetjih tako v Sloveniji kot v tujini.

Jašek NOP II, ki je ena najpomembnejših razvojnih investicij Premogovnika Velenje, bo predvidoma globok 505 metrov. (foto: Mrki)

Jašek NOP II je že presegel globino 200 metrov

Do sredine septembra je izvozni jašek NOP II, ki predstavlja eno najpomembnejših razvojnih investicij Premogovnika Velenje, že presegel globino 200 metrov. Končna betonska obloga jaška je izdelana do globine 164 metrov.

Konec avgusta je izvajalka rudarsko-gradbenih del družba RGP končala tudi z betoniranjem odseka končne betonske obloge med 7. in 6. peto izvoznega jaška NOP II. Nadaljevali smo z montažo pohodnega oddelka, ki je bil predhodno izdelan do globine 115 metrov in prigradili še osem podestov pohodnega oddelka ter ga podaljšali do globine 155 metrov. V odsekih napredovanja, kjer so geološki pogoji razmeroma dobri, organizacija in tehnologija izdelave jaška omogočata izdelavo med 20 in 25 metrov jaška mesečno.

Izgradnja rudniškega jaška je zahtevno rudarsko delo predvsem zaradi posebnosti delovnega okolja. Več sto metrov dolga, gladka, vertikalna cev, ki jo jašek predstavlja, zahteva posebne tehnične rešitve. Idejni projekt ter vsa inženirska, projektantska in gradbena dela, povezana z izgradnjo tega jaška, smo s svojim znanjem in z izkušnjami opravili v Skupini Premogovnik Velenje. Končna globina jaška, ki je z rudarskim projektom predvidena na 505. metru, bo po časovnem načrtu projekta dosežena marca 2015.

Novi jašek je grajen po najsodobnejših standardih in bo omogočal učinkovit transport premoga vse do konca življenjske dobe premogovnika. Pomeni veliko racionalizacijo proizvodnega procesa pridobivanja premoga, saj se bo izboljšala zanesljivost obratovanja glavnega izvoza premoga, zmanjšali se bodo škodljivi vplivi na okolje, objekti bodo umeščeni znotraj industrijske cone, predvsem pa bodo nižji stroški obratovanja. Takšni ukrepi so nujni tudi za energetsko učinkovitost podjetja, ki jo Premogovnik Velenje dokazuje iz leta v leto.

Virtualno predstavitev izvoznega jaška NOP II si lahko ogledate tudi na spletni povezavi http://www.rlv.si/si/nop-II/predstavitev/prikaz.html.

Dušan Čižmek

Priprava napredovalnega stroja Eickhoff za prevoz do kupca (foto: Franjo Mazaj)

Vse bolj uspešni v Turčiji

Premogovnik Velenje je junija 2012 podpisal pogodbo s prvim od turških rudnikov, ki želi posodobiti svojo proizvodnjo z naprednejšo in tehnološko bolj dovršeno opremo. Turškemu rudniku SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ A.Ş smo že dobavili osemdeset garnitur ščitnega hidravličnega podporja za podzemni kop in odpremili dva napredovalna stroja.

Podpis pogodbe s turškim rudnikom SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ A.Ş je zagotovo tudi odraz dolgoletnih vlaganj Premogovnika Velenje v razvoj tehnologij in lastnega strokovnega kadra. Po uspešni dobavi kompletov ščitnega hidravličnega podporja tipa DBT na začetku letošnjega leta smo omenjenemu rudniku odpravili še dva napredovalna stroja – Eickhoff ET 180-L PV in Noell 100 C/L Hazemag & EPR. Gre za elektrohidravlično gnana konzolna stroja, namenjena za izdelavo jamskih prog do velikosti profila 36 m^2. Teža posameznega stroja je okoli štirideset ton. Z omenjenima strojema bodo izdelovali pristopne proge pri odpiranju novega odkopnega polja. Oba stroja že obratujeta in sta bila skupaj s skupino strokovnjakov iz Premogovnika Velenje in HTZ Velenje zmontirana in predana namenu avgusta letos. Premogovnik Velenje bo tudi v prihodnje nadaljeval z razvojem in izdelavo rudarske opreme za domači in tuji trg, ki bo zagotavljala rast celotne Skupine PV s prodajo znanj in storitev na trgih zunaj osnovne dejavnosti. Sodelovanje pri posodabljanju rudnikov v svetu ponuja za nas izjemno velike in še neizkoriščene možnosti.

Napredovalna stroja po montaži pri kupcu v Turčiji

Simon Dobaj

foto: Mrki

Lilia Završnik

Živela bi nekje ob morju

Dolgoletna delavka podjetja Gost Lilia Završnik, natakarica izmenovodja, je zelo vestna, prijazna in delavna. To lahko opazi prav vsak gost Restavracije Jezero. Na našem vsakoletnem razpisu za najboljše sodelavke in sodelavce v Skupini Premogovnik Velenje je bila izbrana za naj sodelavko v podjetju Gost. Sama brez težav ustrezno postreže večjo skupino gostov in je pri tem zelo natančna in vestna. V vsakem trenutku je pripravljena pomagati, ima pozitiven odnos do sodelavcev in je izjemno pripadna podjetju Gost in Restavraciji Jezero. Ob njeni postrežbi gost iz restavracije odide z nasmeškom na obrazu.

Ali hranite kakšen poseben spomin na mlajša leta?
Sem mestni človek in blokovski otrok. Otroštvo sem preživela v bloku na Jenkovi cesti, kjer smo otroci večino časa preživeli zunaj in sklepali vedno nova prijateljstva. Bilo nam je zelo lepo, saj smo ušpičili tudi marsikatero vragolijo. Izhajam iz delavske družine. Moj oče je bil zaposlen v rudniku, kjer je delal do upokojitve. Imam še mlajšo sestro Mojco, ki živi v Žalcu.

Kakšna učenka ste bili?
Bila sem v zlati sredini in večjih težav s šolo nisem imela. Že v šoli sem rada ustvarjala, moj najljubši predmet je bil likovna vzgoja. Všeč mi je bila tudi matematika.

Kakšen poklic ste si želeli pri desetih letih?
Posebne želje po kakšnem poklicu se ne spominjam. Smo se pa otroci ves čas igrali razne igre z vlogami, ki so temeljile na poklicih, bili smo učiteljice, policisti, zdravniki … Zanimivo je, da kakšnega gostinskega poklica ni bilo med njimi.

Kje ste zaposleni in kaj počnete?
Zaposlena sem v podjetju Gost, hčerinskem podjetju Premogovnika Velenje, kjer imam že 23 let delovne dobe. Prve korake v gostinstvu sem naredila v Domu rudarjev v Fiesi, kjer sem tri leta delala med počitnicami kot sezonska delavka. Od takrat delam v Restavraciji Jezero, zdaj kot izmenovodja. Zelo sem ponosna, da sem vsa ta leta zaposlena v podjetju Gost.

Kako bi predstavili svoje podjetje v nekaj stavkih?
Podjetje Gost je dober delodajalec, kar lahko potrdim, saj delam v Restavraciji Jezero že kar precej časa. Vsi zaposleni se dobro razumemo med seboj in spoštujemo. Če pa ima kdo kdaj kakšen slab dan, kar se tudi pri nas zgodi, se med seboj pogovorimo in uskladimo.

Na kaj pomislite, ko se odpravljate na delo?
Na delo se rada odpravim zbrana. V gospodinjstvu mi je v veliko pomoč tašča, saj velikokrat delam tudi konec tedna in ob kakšnih večjih dogodkih, kot so npr. poroke, zaradi česar

pridem domov tudi zelo pozno zvečer oziroma zgodaj zjutraj.

Na koga ali kaj se pri svojem delu lahko najbolj zanesete?

Ker je naše delo timsko, se zanesem na sebe in na vse ljudi, ki so tisti dan z menoj v službi v Restavraciji Jezero. Za zadovoljstvo gosta se moramo potruditi vsi skupaj, od kuharja do natakarja, ki gosta pri mizi postreže. Pri gostinskem delu si vedno želimo kar najboljše postreči gosta. Prilagajamo se tudi zelo zahtevnim gostom, zelo se trudimo in cenimo prav vsako našo stranko.

Kaj najraje počnete v prostem času?

Prostega časa čisto zase imam zelo malo. Z možem, dvema otrokoma in hišnim ljubljenčkom psom se najraje odpravimo na kakšen krajši izlet, na sprehod ali na obisk k prijateljem. Po napornih dnevih se rada sprehodim s psom v bližnjem gozdu.

Kdo ali kaj vam v življenju največ pomeni?

Največ mi seveda pomeni moja družina, ki je vedno na prvem mestu. Moji starši in moževa mama so mi v veliko oporo. Zelo spoštujem sestro Mojco z družino in moževo sestro Renato z družino. Sledijo pa tudi naše prijateljske vezi s številnimi družinami, ki so malo drugačne od sorodstvenih, vendar jih prav tako potrebujem in zelo cenim.

Kdo je na vaši izbrani fotografiji?

Na izbrani fotografiji je moja družina. To so mož Boštjan ter sinova Anže in Rok. Anže je star 17 let, Rok pa 11, na fotografijah sta malo mlajša. Anže že obiskuje Šolski center Celje, kjer se izobražuje v programu Avtokaroserist. Rok je še osnovnošolec, obiskuje šesti razred.

Kje bi živeli, če bi se vam izpolnile sanje?

Živela bi nekje ob morju in s svojimi prijatelji v bližini. To si želim že od mladih let, vendar me je ljubezen pripeljala v bližino planin. Zdaj sem z družino srečna v Mozirju in ob pogledu na okoliške planine.

V kateri kulturni ali športni ustanovi vas lahko največkrat srečamo?

Priznam, da sem v obeh ustanovah premalo. Največkrat se udeležujem dogodkov v šoli, v katerih sodelujeta otroka. Če mi čas dopušča, se udeležim tudi kakšnega družabnega srečanja v Mozirju ali okolici.

Mala Lilia z očetom Romanom na balkonu

Lilia z družino na morju

Obisk praznične Ljubljane

Katere so tri vaše dobre lastnosti?

To je težko povedati, vendar bi izpostavila odkritost, delavnost in poštenost.

Kaj bi spremenili pri sebi?

Mogoče si želim, da se včasih ne bi tako hitro razjezila in bi bolj premišljeno ukrepala. Na sebi drugih stvari ne bi spreminjala, saj potem ne bi bila to, kar sem. Si pa želim, čeprav to ni ravno odgovor na to vprašanje, da bi nekateri ljudje imeli boljši odnos do nas gostincev, da bi nas malo bolj spoštovali.

Katero načelo vas spremlja skozi življenje?

Ne stori drugemu tistega, česar ne želiš, da drug stori tebi.

mag. Saša Sevčnikar

Veš? Vem!

»Poglej pastirja, dragi! Ne pije, ne kadi in vedno je srečen. Bi bil ti tudi lahko tak?« Mož odgovori: »Jasno, če bi bila ti takšna kot planina.« Žena vpraša: »Kakšna?« »Tiha in lepa.« Mi ne bomo ugodili željam pastirja in ne bomo tiho, ampak bomo ob 60-letnici Rudarja tudi tokrat z vami delili stare zapise. Ali se še spomnite devetdesetih let prejšnjega stoletja?

Če gre kaj lahko narobe, bo narobe tudi šlo! Tako pravi Murphyjev zakon o tem, zakaj stvari gredo narobe. Očitno je, da brez Murphyja tudi v rudarstvu ne gre. V sedmi številki Rudarja v letu 1992 sem našla nekaj njegovih pravil primernih tudi za rabo v našem premogovniku.

S sabo lahko nosite še toliko orodja, vendar nikoli ne boste imeli tistega, ki bi ga potrebovali.
Razdalja do delovišča je kvadratna funkcija teže orodja, ki ga nosite.
Vsak »štuk« enkrat pade s stropa, celo najmehkejši pa je trši od vaše glave.
Resnost nesreče je premo sorazmerna z razdaljo do jaška in obratno sorazmerna s sposobnostjo »kameradov« za hitro ukrepanje.
Naj vas ne skrbi, če mislite, da ste na pravi poti – hitro je bo konec!
Karta, s katero se orientirate v jami, nima vrisane priprave, ki jo iščete.
Rudarskega inšpektorja boste srečali ravno takrat, ko se boste peljali po traku.
Če se vam mudi, bo sedežnica v okvari.
Če ste se zelo umazali, tople vode v kopalnici ne bo.
Naj vas ne skrbi, če pri delu po naključju zaspite – spoznali se boste s svojim direktorjem, ko vas bo zbudil!
Trdota tal v jamski progi raste s prostornino, ki jo je treba povzeti.
Kjerkoli se v rudniku nahajate, hodite navzgor!
Če ste na jamskem »šihtu« zelo lačni, potem vedite, da so vam malico požrle podgane.

PRAVILO NAGLAVNE SVETILKE
Naglavna svetilka se vam bo pokvarila, če je do rezerve več kot pol ure hoda. Če pa vas od rezerve loči več kot uro hoda, imate seveda dvakrat večjo možnost, da se vam svetilka pokvari.
ZAKON DEMONTAŽE LOČNEGA PODPORJA
Ko boste loku pri demontaži sprostili pritisk, vam bo matica izbila zob, ki vam ga je včeraj vstavil dentist. Če pa nimate takega zoba, boste matico pojedli in »bolniško preživeli na kahli«, kajti podjetje bo terjalo, da matico vrnete. Če se matici po naključju le izmaknete, ne obupajte, saj že leti proti vam »klema«.
PRAVILO ZA PRAKTIKANTE
Kljub temu da boste inštruktorju prinesli vse orodje iz zaboja, »pina« ne bo med njim.
PRAVILO »KIBLE«
Večja, ko vas bo zdelovala potreba, večja bo razdalja do »kible«. Če pa boste kljub temu vzdržali in pritekli do »kible«, boste pri njej ugotovili, da na njej že »meditira kamerad«. Če pa bodo za vami kmalu pritekli drugi s čela, boste čez nekaj trenutkov skupaj z njimi in onim na »kibli« ugotovili, da je mineralni vodi potekel rok uporabnosti. A to bo kaj slaba tolažba, ker se boste medtem že podelali v »gate«.
PRAVILO ZA JAMOMERCE
Ko boste izmerili preboj med jaškoma Pesje in Šoštanj, boste kmalu ugotovili, da je pri merjenju prišlo do napake. In če boste napako odpravili prej kot v mesecu dni, vedite, da je napak še več.

Rudar, s čelado in svetilko na njej, v temi, v delovni obleki, umazani od premoga. Takšen je naš rudar. Kljub težkemu delu v zahtevnih razmerah pa je rudarjem čez desetletja uspelo ohranjati hudomušnost – ena takšnih je tudi podoknica, ki je bila zapisana leta 1990, v tretji številki Rudarja.

KNAPOVSKA PODOKNICA

Ančka, odpri!
Ja, France, a s'ti?
Jest sem, ja, Ančka, a veš kulk' trpim?
Mam' puklež na ram' pa štuk med nogam.
Hitr' gor pejd; mam' večerjo za tri.
Regrat zelen, pa funtšterc okrogu, ku sonce r'men.
Oh, Ančka, kulk' te mam r'd, jest te bom lubu do bel'ga dne, pa tud' če se pojstla nama podre.
M. G.

Malo za šalo in malo za res vam v branje ponujamo nekaj šal iz zbirke domislic Evgena Juriča »Pod prisego«, ki so bile objavljene v minulih Rudarjih.
V gostilno najraje zaidem okoli poldneva. Takrat je še prezgodaj, da bi šel domov, in prepozno, da bi se še vračal na delovno mesto.
*
Kako lahko trdijo, da sem lenuh, saj me še nikoli niso videli, kako delam?
*
Ko smo opazili, da postaja naš prodajalec A. G. iz dneva v dan bolj naglušen, smo ga premestili v reklamacijski oddelek. Tam se odlično obnese.
*
Z zdravljenjem, ki mi je bilo predpisano, nisem bil zadovoljen, saj mi je šlo tako hitro na bolje, da bi moral že čez nekaj dni v službo.
*
»Če ne boste dobro delali, bo milijonska izguba, ki vam jo bomo

trgali od plače,« mi je rekel šef. Zdaj nestrpno čakam na plačo, da bi videl, kako sem delal.
*
Ko sem dobil solidarnostno stanovanje, sem si res oddahnil. Vedel sem, da za normalno življenje potrebujem le še dva podnajemnika.

Upam, da smo vam privabili vsaj kak nasmešek na obraz. Če nismo, tudi prav. Mogoče bo za dnevno dozo smeha poskrbel kdo od vaših sodelavcev. S smehom se zdravimo, se osvobajamo, vzpostavljamo nove vezi z ljudmi – zato se kjerkoli in kadarkoli smejte!

Metka Marić

60 let časopisa Rudar

V tem letu mineva natanko 60 let, odkar je luč sveta zagledal Rudar, časopis Premogovnika Velenje. V počastitev te visoke obletnice bomo **v četrtek, 24. oktobra 2013, ob 13. uri v Muzeju premogovništva Slovenije pripravili slovesnost.**

Velenjski RUDAR

V novo leto

RUDNIK VELENJE V LETU 1953

Odbori in komisije delavskih predstavnikov

V junijski in julijski številki Rudarja so bili predstavljeni nekateri odbori in komisije, ki so sestavljeni iz delavskih predstavnikov. Večino odborov in komisij sestavljajo člani, delegirani od Sindikata Premogovnika Velenje in Sveta delavcev Premogovnika Velenje.

Komisije in odbori so dopolnjeni s strokovnimi sodelavci, ki jih imenujeta Premogovnik Velenje in HTZ Velenje, v nekaterih pa so tudi predstavniki Sveta delavcev HTZ Velenje. Pri sestavi komisij upoštevamo interes, da je v njih zastopano sindikalno članstvo in – če je le mogoče – da so v njih predstavniki vseh zaposlenih. Predstavil bom tiste odbore in komisije, ki še niso bili predstavljeni v Rudarju.
Sindikat Premogovnika Velenje ima v skladu s statutom SPESS, Pravili Sindikata Premogovnika Velenje ter Pravilnikom o financiranju in finančno-materialnem poslovanju Sindikata Premogovnika Velenje Nadzorni odbor in Gospodarsko komisijo, ki sta sestavljena iz članov, ki jih predlaga in izvoli IO Sindikata PV.
Nadzorni odbor Sindikata PV sestavljajo: **Mojca Lenart**, predsednica; **Franci Plevnik**, član; **Darinka Kelher**, članica; **Jure Slatinjek**, član; **Zdenko Cigljar**, član.
Naloga NO Sindikata PV je, da nadzira materialno in finančno poslovanje Sindikata PV in skladnost porabe sredstev s Pravilnikom o financiranju in finančno-materialnem poslovanju Sindikata Premogovnika Velenje ter sklepi in smernicami IO Sindikata PV. Najmanj enkrat letno NO Sindikata PV poda poročilo o ugotovitvah ter Izvršilnemu odboru Sindikata PV predlaga sprejetje sklepa o materialno-finančnem poslovanju Sindikata PV.
V Gospodarski komisiji so: **Igor Klinc**, predsednik; **Branko Smagaj**, član; **Peter Žagar**, član; **Tatjana Koželj**, članica; **Jože Borovnik**, član; **Peter Bršek**, član; **Ivan Čas**, član.
Naloge Gospodarske komisije so, da v okviru svojih pooblastil odobrava in pripravi predloge za odločanje IO Sindikata PV o gospodarski dejavnosti sindikata.
Komisija za razlago Kolektivne pogodbe Premogovnika Velenje je sestavljena iz treh članov. Vsaka stranka sopodpisnica imenuje po enega člana, tretjega, ki je predsednik komisije, pa imenujeta sporazumno; s strani Sindikata PV je imenovan Jože Janežič

Ferdinand Žerak

Delavska predstavništva v podjetjih Premogovnik Velenje in HTZ Velenje imajo še eno skupino, ki ni komisija ali odbor, ampak je imenovana s strani Sindikata PV, SD PV in SD HTZ Velenje. To je Pogajalska skupina delavskih predstavništev, ki jo vodi predsednik Sindikata PV in je verjetno najbolj izpostavljena skupina delavskih predstavnikov. Pogajalsko skupino sestavljajo: **Ferdinand Žerak**, predsednik Sindikata PV; **Igor Klinc**, podpredsednik Sindikata PV; **Andrej Vodušek**, vodja sindikalne podružnice HTZ Velenje; **Iztok Brelih**, vodja sindikalne podružnice Priprave; **Peter Bršek**, predsednik SPESS; **Bojan Brcar**, predsednik SD PV; **Niko Filipovič**, predsednik SD HTZ Velenje.
Naloga te skupine je na pogajanjih z Upravo podjetja zastopati smernice, ki so izglasovane na sejah IO Sindikata PV in IO Sindikata PV obveščati o stališčih Uprave PV ter poteku pogajanj.

Za vse, ki so sodelovali pri odpravi okvare na izvoznem stroju, je bila to dragocena izkušnja. Delo je od začetka do konca popravila potekalo neprekinjeno in je zahtevalo veliko strokovnega znanja. (foto: Aleksander Drev)

Z veseljem pohvalimo – Zahtevna odprava okvare

V Premogovniku Velenje je pri rednem prevozu materiala v avtomatskem načinu obratovanja v nedeljo, 1. septembra 2013, ob 8.06 na izvoznem stroju GHH prišlo do varnostnega zaviranja in samodejne ustavitve. Pri pregledu izvoznega stroja smo ugotovili, da gre za večjo poškodbo in da nadaljnje obratovanje ni mogoče. Boben izvoznega stroja je imel poškodovani obe ležajni ohišji in je bil za 30 cm premaknjen iz normalne lege.

Takoj so bile aktivirane ekipe vzdrževalcev izvoznega stroja in jaška z opremo. Najprej je bilo treba sprostiti nosilne vrvi in spustiti boben izvoznega stroja nazaj v normalno lego. V jašku NOP smo podložili in zavarovali najprej spodnjo ter nato še zgornjo izvozno posodo. S tem so bili zagotovljeni pogoji za varen začetek odprave okvare na stroju.

Pri demontaži pogona izvoznega stroja se je izkazalo, da je treba gred sanirati. V podjetju SALUS na Ravnah na Koroškem so na mestu, kjer je na gredi krčni nased, toplo navlekli novo pušo in jo obdelali na zahtevane mere. Na koncu so opravili meritve tolerance teka gredi na ležajnih mestih in ultrazvočno kontrolo.

Po montaži stroja smo najprej opravili testne vožnje brez vrvi na izvoznem bobnu. Po končanih testnih vožnjah smo izvozne posode »obesili« na vrvi po nasprotnem vrstnem redu kot na začetku pri zavarovanju stroja.

foto: Aleksander Drev

Pred začetkom vožnje po jašku smo

opravili vse preglede, ki so predpisani ob zasilni zaustavitvi stroja. Testne vožnje so se začele s postopno obremenitvijo od 1T do največ 8T na posamezni izvozni posodi. Ves čas poskusnega obratovanja je parametre vožnje spremljal strokovnjak iz podjetja Siemens. S korekcijo parametrov v avtomatskem režimu vožnje je bilo vzpostavljeno normalno obratovanje izvoznega stroja.

Zaradi potrebne sanacije gredi se je odprava okvare s predvidenih 5 dni podaljšala na 7 dni. Podobna tovrstna okvara se je zgodila pred 19 leti, ko so za njeno odpravo potrebovali 9 dni. Da v prihodnje ne pride do takšnih ali podobnih okvar na vitalni opremi, smo zastavili več ukrepov, ki jih bomo izvedli v čim krajšem času.

foto: Aleksander Drev

Za vse, ki smo sodelovali pri odpravi okvare na izvoznem stroju, je bila to dragocena izkušnja. Delo je od začetka do konca popravila potekalo neprekinjeno in zahtevalo veliko strokovnega znanja. Pri tem so bili vključeni tehnologi iz Priprave dela in zaposleni v strojni, elektro- ter rudarski službi Klasirnice (OUTN HTZ). Vsem, ki ste sodelovali pri uspešni odpravi okvare, se najlepše zahvaljujem.

Pavel Skornšek,
vodja Vzdrževanja

Šolske potrebščine za socialno šibke

Vse družbe v Skupini Holding Slovenske elektrarne smo v avgustu sodelovale v akciji »Peresno lahka odločitev«, v kateri smo zbirali rabljene, a dobro ohranjene šolske potrebščine. Zaposleni v Skupini Premogovnik Velenje smo zbrali lepo število rekvizitov, ki jih bomo predali velenjski Medobčinski zvezi prijateljev mladine.

Projekt zbiranja šolskih potrebščin za socialno šibke družine, imenovan »Peresno lahka odločitev«, je obrodil sadove. V akciji se je s pomočjo darovalcev, zaposlenih v Skupini Premogovnik Velenje, nabralo nemalo stvari, ki jih vsak šolar potrebuje za uspešen začetek šolskega leta. Zbrane šolske potrebščine – torbe, zvezke, peresnice, različna pisala in drugo – bodo v Medobčinski zvezi prijateljev mladine Velenje razdelili tistim družinam, ki si nakupa le-teh ne morejo privoščiti.

S skupnim dejanjem dobre volje bomo številnim družinam vsaj malo olajšali finančno stisko, ki jo čutijo ob pripravah na šolsko leto. V Premogovniku Velenje smo zadovoljni, da smo tudi tokrat lahko pomagali, zato bomo nadaljevali s podobnimi projekti.

Metka Marić

Informacija o zdravstvenem zavarovanju študentov in dijakov – potrdilo o šolanju za šolsko leto 2013/2014

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) za otroke, ki so zavarovani kot družinski člani in se šolajo v Republiki Sloveniji na srednji, višji ali visoki šoli ali po programu izobraževanja odraslih ter so dopolnili 18 let starosti, pridobiva podatke o njihovem šolanju prek neposredne povezave z evidencami udeležencev izobraževanj na teh šolah oz. po programu izobraževanja odraslih, zato zanje ni več treba prilagati potrdil o šolanju v Republiki Sloveniji. To pomeni, da za šolsko leto 2013/2014 otrokom oziroma njihovim staršem na ZZZS ni treba predložiti potrdila o šolanju.

Izjema velja za otroke, ki so zavarovani kot družinski člani in so dopolnili 18 let starosti ter se šolajo v tujini. Ti morajo območni enoti ali izpostavi ZZZS za vsako šolsko oz. študijsko leto od dopolnjene starosti 18 let do dopolnjene starosti 26 let predložiti potrdilo o šolanju.

Promenado gradita RGP in HTZ

Na prvi avgustovski dan sta direktor podjetja HTZ Velenje Dejan Radovanović in župan Mestne občine Velenje Bojan Kontič v mestni hiši podpisala pogodbo za izvedbo gradbenih del za projekt »Prenova mestnega središča Velenje – LEPICENTER – projekt Promenada«. Mestna občina Velenje želi z realizacijo projekta Promenada obnoviti del mestnega središča od velenjskega zdravstvenega doma do Cankarjeve ceste.

S projektom bodo dvignili kakovost bivanja prebivalcem Velenja, omogočili več parkirnih prostorov pred Zdravstvenim domom Velenje, z novim mostom in amfiteatrom pa bodo zmanjšali tudi poplavno ogroženost mesta ter povečali njegovo atraktivnost tako za obrtnike in podjetnike kot tudi za obiskovalce.

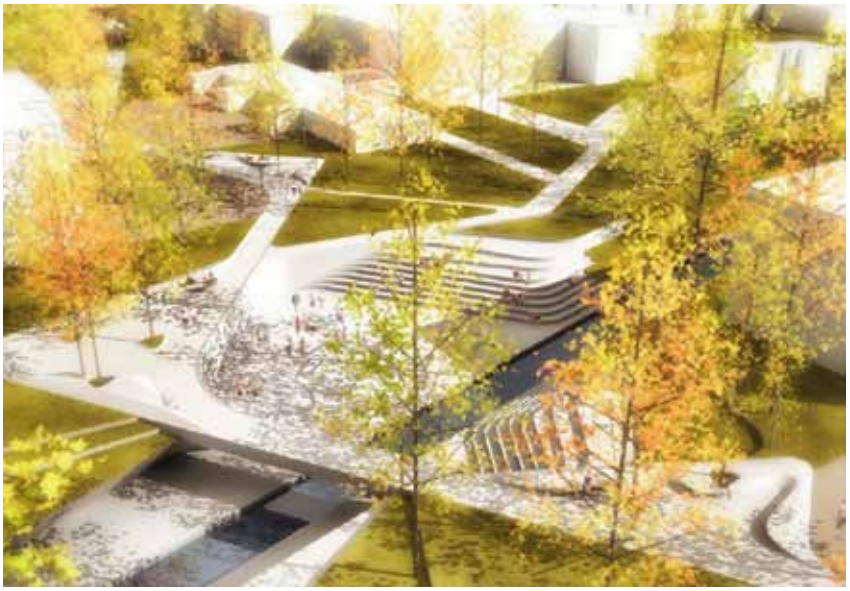

Želimo vnesti nove vsebine

»Potrebnost projekta oz. prenove promenade je nujna, kar lahko vidi vsak, ki se skozi to območje sprehodi. Oprema je dotrajana, premalo je parkirnih prostorov, manjka pravih vsebin – prav nove vsebine želimo vnesti v to območje, postavljen bo nov lokal, da se bodo ljudje na tej lokaciji tudi zadrževali in ne bodo le hodili skozi. Porušili bomo most, zgradili novo brv čez reko Pako. Amfiteater bomo zgradili ob Paki, da se bo Velenje zavedalo reke, ki teče skozenj, nudil pa bo možnost za prireditve,« je povedal **velenjski župan Bojan Kontič.** »Verjamem, da je izbira izvajalca dobra, kar lahko podkrepi tudi investicija izgradnje poslovno-stanovanjskega objekta na Gorici, ki jo prav tako pelje HTZ Velenje. Omenjeni projekt je za nekaj časa obstal, zato smo iskali ustrezno rešitev, ki se je izkazala prav v izbiri družbe HTZ Velenje, saj zdaj objekt napreduje, tako da bo več kot 130 stanovanj na voljo že konec leta.«

Prenova bo potekala v dveh delih

Projekt prenove mestnega središča je ocenjen na nekaj več kot 3,7 milijona evrov in razdeljen v dva dela. Prvi del projekta zajema izgradnjo garažne hiše, amfiteatra, mostu in promenade, drugi del pa rekonstrukcijo in prestavitev komunalnih vodov. Ta del je bistvenega pomena za izvedbo celotnega projekta, saj so komunalni vodi na tem območju zelo dotrajani in potrebni zamenjave.
Na javnem razpisu je bil že lani izbran idejni osnutek arhitekta, sicer nekdanjega Velenjčana **Deana Laha iz projektantske hiše Enota v Ljubljani.** Na ponovljenem razpisu za izbiro izvajalca del so bili v končnih pogajanjih udeleženi trije ponudniki: podjetja HTZ Velenje, Esotech in Strabag. Za izvedbo projekta je bilo kot najugodnejši ponudnik izbrano **podjetje HTZ Velenje** skupaj z **RGP.** Celotna vrednost gradbenih del s klavzulo »ključ v roke« znaša nekaj manj kot 3,5 milijona evrov.

Nova promenada že junija

RGP je z deli že začel, saj je rok za končanje gradbenih del predviden že junija prihodnje leto. Delo bo potekalo po posameznih sklopih: letos bodo prestavili vse vode in komunikacijske povezave na tem območju ter zagotovili vnovično vzpostavitev funkcionalnosti (npr. zagotovitev ogrevanja pred zimo, TV-kabli, elektrooskrba …), v zimskem času bo izvedena izgradnja novega mostu oz. brvi čez reko Pako (še pred tem bodo porušili most) in garažne hiše pri zdravstvenem domu, v spomladanskem času do poletja pa bo končana zunanja ureditev predvidenih površin.

Tadeja Jegrišnik
vir: Mestna občina Velenje

Odraz sodobnosti mestne občine

Dejan Radovanović, direktor HTZ Velenje, se je uvodoma zahvalil za izkazano zaupanje pri omenjenem projektu, pri katerem je njihov partner tudi **podjetje RGP**, ki bo izvedlo vsa gradbena dela, HTZ Velenje pa elektrostrojni del.
»Celostna podoba tega območja bo z omenjeno prenovo Promenade nadgrajena, projekt je zanimiv in bo tudi odraz sodobnosti mestne občine. Frekvenca ljudi na tem območju je velika, s posodobitvijo infrastrukture pa bo ta okolica še lepša in obisk ljudi gotovo še večji, dogajanje na tem območju bo še bolj živahno. Prepričan sem, da bo sodelovanje kakovostno in da bomo upravičili zaupanje investitorja.«

Modeli so s posebnim zanosom predstavili tudi športni program MODEO s softshell jaknami in pohodnimi hlačami, namenjenimi prihajajočim hladnejšim dnem. (foto: Gregor Katič)

Vražji tudi na VIP CUP turnirju

Na peščenih teniških igriščih Tenis centra Jezero v Velenju je v avgustu potekal že 26. Vip Cup turnir 2013. Zbrani na tej prireditvi smo v lepem in toplem poznopoletnem vremenu uživali tako v teniških dvobojih na igriščih kot tudi v sproščenih pogovorih in druženju ob hladni pijači in okrepčilni jedači.

Osrednji del dogodka je bil tradicionalni teniški turnir dvojic, vseskozi pa je bilo poskrbljeno tudi za številne spremljevalne aktivnosti. Med njimi omenimo modno revijo, na kateri je podjetje HTZ Velenje predstavilo nekaj izdelkov iz široke ponudbe blagovne znamke MÓDEO. Takoj po odigranem finalnem dvoboju se je namreč začela podelitev in razglasitev rezultatov po posameznih kategorijah, katero smo uspešno začinili s tremi »vražjimi« izhodi. Kot vedno so svojo nalogo na modni pisti odlično opravili manekenke ter naša »knapa« **Igor Rogelšek** in **Jože Blažina**, ki že vseskozi uspešno predstavljajo naša oblačila. S posebnim zanosom so predstavili športni program MÓDEO s softshell jaknami in pohodnimi hlačami, namenjenimi prihajajočim hladnejšim dnem. V drugih dveh izhodih pa so se manekenke kar v vražjih gatah in kopalkah ter v vrtoglavo visokih petah sprehodile po peščenem igrišču in seveda požele veliko navdušenja, ki ga je bilo v množici čutiti še posebej med moško populacijo.

foto: Gregor Katič

Dopustniško spočiti in polni novih idej zaposleni v podjetju HTZ Velenje že snujemo novo poglavje v kolekciji vražjih gat za pisano jesen in prijetno zimo 2013/14. In ne pozabite – še naprej bomo vražji.

Mateja Sovič

RGP uspešno končuje dela v TEŠ 6

Družba RGP je na gradbišču TE Šoštanj v okviru projekta blok TEŠ 6 prisotna že od avgusta 2010. V letih 2010, 2011 in 2012 je dela uspešno končala na posameznih objektih znotraj nove termoelektrarne: ureditev brežine za hladilni stolp, ureditev platoja za hladilni stolp in transformatorje, ureditev odlagalnih površin – platojev za montažno opremo, zbirni bazen odpadnih vod in novo stikališče bloka 6.

Končna dela (obrtniška in montažna) potekajo na glavnem tehnološkem objektu. Od sredine lanskega leta pa se gradbena dela odvijajo tudi na drugih objektih. Predvideni rok za končanje vseh gradbenih del je konec marca 2014.
Druge objekte predstavlja sklop LOT3; mednje spadajo objekti za transport premoga, silosi za produkte, transport produkta in žlindre, priprava vode, pretakališče amonijačne vode in energetski most ter kineta cevovoda. Vsi objekti so v večini armiranobetonske konstrukcije. Pretežni del geotehničinih del je bil opravljen v sklopu ureditve brežine za hladilni stolp bloka 6 TEŠ, kjer je bilo treba izvesti vgradnjo trajnih geotehničinih in trajnih sider IBO. V sklopu gradnje zbirnega bazena odpadnih voda je bila zaščita gradbene jame izvedena s pomočjo začasnih geotehničnih sider. Temeljenje je bilo treba zaradi bližine upravne stavbe in prehrambnega objekta izdelati po zahtevni tehnologiji z uvrtanimi benotto piloti (izkop z vrtanjem velikega premera do zahtevane globine, vstavljanje močnega armaturnega koša, zalitje z betonom do vrha vrtine). Gradbene jame objektov transporta premoga in vodnih objektov so bile zaščitene z brizganim betonom in s sidri IBO.
Dela so bila izvedena na manjšem prostoru s stroji velikih gabaritov. Ves čas izvedbe so poti in druga infrastruktura morale biti v funkciji, ker sta nemoteno potekala še montaža opreme v kotlovnici in strojnici bloka 6 TEŠ ter delo drugih izvajalcev. Posebej bi omenil zahtevnost izdelave

Posebno zahtevna je gradnja drugih objektov: silosi produktov (silos sadre, silos žlindre in silos elektrofiltrskega pepela). Gradnja omenjenih objektov je predvidena v območju cone šoštanjskega preloma, kar predstavlja zelo zahtevne geološke razmere za izvedbo. V skladu s projektnimi zahtevami je bilo treba za omenjene objekte izdelati 60 pilotov premera 120 cm in globine 18,5 metra.

Izdelava benotto pilotov globine več kot 18 metrov (foto: Alojz Hrgota)

Reaktor priprave vode (foto: Alojz Hrgota)

objektov za pripravo vode in silose sadre, žlindre in elektrofiltrskega pepela. Objekti so krožne oblike premera 18 m, višine 34 m. Zaradi gabaritov opreme, ki bo montirana v silosih, bodo postopno izvajana gradbena in montažna dela. Zgornja plošča AB na višini 32 metrov bo narejena po montaži strojne opreme.
Izzivov, novih tehnologij dela ter raznih zapletov nam ne manjka – z veseljem jih rešujemo. Vgraditi moramo samo še 23.990 m^2 opaža, 13.100 m^3 betona in 1.544 ton armature.
Z velikim zadovoljstvom na koncu predstavljam svojo ekipo, ki je zaslužna, da izvedba projekta bloka 6 poteka uspešno in da so vsi vmesni roki doseženi.

Alojz Hrgota

Vodja projekta Alojz Hrgota (na sredini) s sodelavci od leve: Rok Pevec, Tadej Vodušek, Jože Kračun in Tomaž Lavrenčič. (foto: Alojz Hrgota)

AquaVallis sodeluje z največjim trgovcem

HTZ Velenje uspešno sodeluje s trgovsko verigo Mercator. Njihovo hčerinsko podjetje Mercator, I. P., se je pred leti odločilo, da v svojih prodajnih enotah zaposlenim in obiskovalcem brezplačno ponudi svežo pitno vodo.

Glede na velikost trgovske verige in veliko število poslovalnic, ki jih imajo, so se odločili, da uporabijo pitnike, ki so priklopljeni na vodovodno omrežje. Takšne pitnike nudimo v našem prodajnem programu AquaVallis velikemu številu zadovoljnih uporabnikov po celi Sloveniji in tudi že v tujini.

Naši pitniki imajo vrsto prednosti pred aparati na zalogovnik. Voda je vedno sveža in obogatena s kisikom, odpadejo naročanje, shranjevanje, menjava in transport zalogovnikov za vodo. Za najemnike pitnikov to pomeni večjo kakovost uporabe, manjše fiksne stroške, večjo čistočo in manj skrbi.

Podjetju Mercator, I. P., nudimo vso podporo pri vzdrževanju pitnikov in dobavi nadomestnih delov za kakovostno in nemoteno delovanje; tudi pri zagotavljanju mikrobiološko neoporečne vode v njegovem industrijskem obratu v Celju, kjer ima proizvodnjo tekočih mil. Pri pripravi vode so imeli v tem podjetju težave s kakovostjo in z oporečnostjo vode, dokler jim nismo vgradili mikrobiološkega filtra za velike pretoke, ki zagotavlja ustrezno kakovost vode in omogoča nemoten delovni proces.

Samo Chromy

foto: Hans

Sanacija vrta, okrasnih rastlin in trate po suši

Sredi poletja smo skoraj zaman gledali v nebo za oblački. Takrat, ko so se vendarle prikazali, pa smo s strahom čakali, kaj bo padlo iz njih – dež ali toča, ki nam tako rada oklesti pridelek, na katerega je vsak ponosen. Nekaj toče je bilo, dežja pa le za vzorec.

Suša je po podatkih Agencije RS za okolje že ponavljajoča se. Spomladanske zaloge vode so z močnim izhlapevanjem s površinskega sloja tal izginile, kar povzroča kmetijsko sušo. Zaradi intenzitete sušenja površinskega sloja so rastline padle v sušni in vročinski stres. Tisto malo dežja, kar ga je padlo konec julija, je bilo seveda premalo; da je bila mera polna, nam je zemljo izsuševal tudi močan veter. Marsikateri že od suše oslabljeni rastlini je ta veter poškodoval tudi presušene korenine in jo rahlo natrgal ali celo izruval iz podlage.
V teh dneh zunaj prijetno dežuje in zemlja bo dobila nazaj vodo, ki jo je sonce tako neizprosno jemalo. Posledice so marsikje že vidne, vendar to še ni prava slika. Odporne rastline bodo preživele, na žalost pa marsikatere med njimi spomladi z novimi poganjki ne bodo več razveseljevale nas in okolice. Čas bo prinesel svoje. Nekaj pa še lahko pripomoremo tudi mi.
V Šaleški dolini imamo v kmetijskih zadrugah dobro oskrbo, saj nam poleg pripravkov, ponujajo tudi svetovanje o njihovi uporabi. Na naših rastlinah smo vrtnarji že preizkusili Algo plasmin, ki po napadu bolezni, škodljivcev, toče ali suše zvišuje odpornost rastlin. Uporaben je v vinogradništvu, sadjarstvu, vrtnarstvu in poljedelstvu. Preizkušen je tudi na posevku, ki je bil poškodovan zaradi herbicida na sosednji površini. Rastline so si hitro opomogle.
Ko se bo zemlja počasi prepojila z vodo, bo treba sanirati drevje, zelenjavo in trato, da bodo čim prej začeli proizvajati klorofil in s tem pridobivali moč. Listi bodo zopet postali bolj temno zeleni, seveda tam, kjer jih drevo ni samo odvrglo sebi v zaščito pred obilnim izhlapevanjem skozi listne reže. Za to bodo rastline potrebovale železov pripravek ali primerne vrednosti v mineralnih gnojilih.
Drastičnih rezov na začetku še ne bi

Rastline, ki jih je delno poškodovala suša, so zdaj še bolj dovzetne za razne bolezni. Budno jih moramo spremljati in jim ob napadu takoj pomagati z raznimi pripravki. Lahko jih preventivno oziroma njim v pomoč po listih poškropimo z naravnimi pripravki, kot so različne oblike alg, razni železovi pripravki in druga mineralna gnojila, ki jim bodo pomagali prebroditi doživeti stres.

uporabljali, ker posušeni listi še ne pomenijo, da je rastlina propadla. Velika verjetnost je, da se obnaša kot jeseni, ko se tokovi po njej ustavijo in listi počasi odpadejo. Letos je to pač poleti, mi pa počakajmo raje na pomlad, ko bomo lahko porezali vse potrebno.

Tudi našo zadnjo zasaditev je prizadela suša, vendar smo rastline že prej namakali, pri sajenju smo obilno zalili, prav tako pa smo pozno zvečer ali zgodaj zjutraj skrbeli, da so ostale površine okoli dreves in grmov dovolj vlažne. Hrasti so vseeno odvrgli liste, vendar jih zato nismo porezali in izkazalo se je, da so se vsi dobro prijeli, saj so drevesa pognala nove listke. Kaj se bo zgodilo, ko bo pritisnil mraz, pa bomo videli šele prihodnje leto. Torej bodo vsi znaki najbolj vidni spomladi.

Septembra se bomo lotili sanacij travnih površin. Če se nam na določenem delu parcele na trati ponavljajoče se kaže škoda zaradi suše, lahko navadno travno mešanico zamenjamo za mešanico travnega semena, ki je primerna za takšna sušna območja. Preden pa posejemo novo seme, je treba pripraviti podlago. Z zelenic pograbimo vso suho travo. Če v teh dneh ne bo dovolj dežja, bi bilo dobro, da površine, kjer bomo sejali, nekaj dni rahlo namakamo, da bo voda res prišla v nižje sloje, ne samo v prvih nekaj centimetrov. Nato odstranimo ves plevel, ki ga suša seveda ne uniči, in posejemo travno seme.

V prihodnjem letu bomo mi presenetili sušo!

Najprej bomo začeli pripravljati večje posode (ne kovinske) za zbiranje deževnice. Lahko si priskrbimo tudi manjši zalogovnik ali izkopljemo že skoraj pozabljen vodnjak, iz katerega bomo poleti pridobivali nujno potrebno vodo.
Sadili bomo sadike, ki so odporne na sušo ali ne potrebujejo obilico vode. Če jih zalivamo vsak dan po malem, jih razvadimo in pričakujejo, da jih bomo tako razvajali celo poletje, zato se ne pripravijo dovolj na sušno obdobje. Ko jih zalivamo manjkrat in takrat več, jih spodbudimo, da se s koreninami globlje vrastejo v zemljo. Ko se zemlja enkrat presuši, je treba zalivati počasi in potrpežljivo. Vlažno zemljo tudi lažje obdelamo in s tem preprečimo, da bi voda stekla direktno v razpoke ali celo odtekla mimo. Zalivamo pozno zvečer ali zgodaj zjutraj, počasi, z občutkom, po tleh in nikakor po listih. Tudi vode začne primanjkovati, obveščajo nas o prepovedih pranja avtomobilov in prepovedi zalivanja, takrat uporabimo naše zaloge vode, vendar le za nekatere rastline. Katerim bomo dali prednost? Prioriteto si prislužijo mlada drevesa, nato šele zelenjava, trajnice, prednost pa izgubijo razne enoletnice. Prav tako moramo v takšnih situacijah pozabiti na trato, ki jo pripravimo na sušo prej, kot smo že rekli, z redkejšim in takrat obilnejšim zalivanjem in ji s tem pripomoremo h globljemu in močnejšemu koreninskemu sistemu.

Na sušo lahko pripravimo tudi tla

Tista tla, ki vsebujejo dovolj humusa, imajo tudi dovolj organske mase, so bolj zračna in lahko nase vežejo več vode. Da bomo imeli tudi mi takšna tla, jim moramo že spomladi dodati dovolj komposta. Ko v poletnih mesecih pobiramo pridelke, ne smemo dovoliti, da bi naše grede ostale prazne. Na prazna mesta posejemo rastline, ki jih bomo jeseni prelopatali, in s tem do pomladi vnesli v tla dovolj organskih snovi, da bodo zopet pripravljena. Tla lahko obdelamo tudi spomladi, in sicer nekoliko globlje, s čimer omogočimo, da se lahko rastline globlje ukoreninijo in s tem lažje prenašajo sušo.
Tla lahko zavarujemo pred sušo tudi z mulčenjem – zastirkami iz različnih materialov: ostanki plevelov ali trave, ki še niso semenili, slama in različne vrste okrasnega lubja. Da bo zastirka učinkovita, mora biti nanosa vsaj 6–8 cm. Paziti moramo, da se pod njo ne zbirajo polži, ki jih sicer ročno odstranimo. Kot zastirko lahko uporabimo tudi bezgove veje ali praprot iz gozda.

Kako si še lahko pomagamo pri sušnih obdobjih?

Kmetje naj raje razmislijo o vlaganju v namakalne sisteme namesto v nakup novega traktorja. Verjetno so seznanjeni s tem, da je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje v letih 2007–2013 za namakalne sisteme namenilo 13,3 milijona evrov, izplačalo pa jih je le 2,6 milijona. Torej glede na razmere, ki so iz leta v leto toplejše, bi bilo treba razmišljati o namakalnih sistemih, ki jih v Sloveniji vse premalo uporabljamo. Poleg namakalnih sistemov lahko razmišljamo tudi o napenjalnih ponjavah, namenjenih tako za senčenje kot za zaščito pred točo. Plevel je treba odstranjevati s površin, saj za obstoj tudi porabi nekaj vode. Pri delu ne uporabljajmo herbicidov, ampak zastiranje, izogibamo se košenj ob visokih temperaturah, če pa se ne moremo izogniti, naj bo košnja vsaj 7 cm nad površino. V sadovnjakih lahko pripomoremo s tem, da redčimo plodove, tla okoli dreves pa zastremo; enako je tudi v vinogradih. Ob visokih temperaturah tudi ne smemo gnojiti z mineralnimi gnojili.

Za konec pa nekaj v razmislek

Po nekih podatkih bi naj kvadratni meter zemlje v hudi suši dobil 8 do 12 litrov vode. V poletnem času izhlapi tudi več kot 6 litrov vode na dan na m^2 površine. Imamo cevi, ki jih priključimo na vodovod in so premera okoli pol cole. Zdaj pa naredimo preizkus. Vzamemo zalivalko, ki meri 10 litrov in jo s to cevjo napolnimo. To traja približno 50 sekund in če izračunamo, dobimo pretok vode okoli 12–15 litrov na minuto. Zdaj pa to prenesemo na svojo okolico, ki meri na primer 200 m^2. Koliko časa moramo zalivati, da bo vsak kvadrat dobil zadostno količino vode? Približno 200 minut ali preračunano več kot tri ure. Torej je naše zalivanje, ki se ga po 15–20 minutah že naveličamo, samo površinsko in absolutno premalo, da bi se naše rastline odžejale. Zato razmislimo, kako se bomo v prihodnjem letu lotili svoje okolice, da nam suša ne bo povzročala jeze, ampak se bomo le nasmehnili, ko bomo v senci pod drevesom uživali poletje.

Aleksandra Korez

Ti iščeš v moji glavi svoje misli, zato ne najdeš mojih.

(Oton Župančič)

V septembru vsako leto po celem svetu potekajo kampanje za ozaveščanje javnosti o bolezni demenca, 21. september pa je dan Alzheimerjeve bolezni. V ta namen smo v PV Centru starejših Zimzelen v septembru izpeljali več aktivnosti za stanovalce, zaposlene in obiskovalce na temo demence, od predavanj, srečanja skupine za samopomoč svojcev oseb z demenco, promovirali smo vaje možganske telovadbe, objavili članke, plakate, letake.

Črna svetloba ni sinonim za temo.

Najočitnejši znak demence je izguba spomina, sledijo pa mu različne posledice, med katerimi so najočitnejše osebnostne spremembe. Z napredovanjem bolezni se pojavi fizična oslabelost. Ljudje z demenco vedno težje opravljajo osnovne življenjske funkcije in vse bolj potrebujejo pomoč drugih. Svojci v prvi vrsti poskrbijo za svoje najbližje, z napredovanjem bolezni pa je skrb za obolelega vse bolj obremenjujoča. Pomembno je, da so vsi udeleženi v procesu pomoči dobro obveščeni o značilnostih in poteku bolezni, da je skrb za bolnega človeka čim bolj kakovostna, oskrbovalci pa so deležni razbremenitve.
Splošna javnost je do ljudi, ki zbolijo za demenco, dokaj zadržana. Večina ljudi vedenjske in duševne spremembe dojema napačno, zato ljudje z demenco in njihovi svojci doživljajo stigmatizacijo in hude stiske. O bolnikih govorijo, da se čudno obnašajo, svojce pa obtožujejo, da s svojimi bližnjimi ne znajo ravnati.
Zato je pomembno, da splošna javnost pozna demenco, da oseb z demenco in svojcev v stiku z njimi ne obsojajo, ampak jim pomagajo tako, da so do njih strpni. Za ohranjanje njihovega dostojanstva je treba poznati njihov svet, osebnostne spremembe in različne druge spremembe, ki jih v življenje prinaša demenca.
O demenci je pomembno spregovoriti tudi za boljšo prepoznavnost bolezenskih sprememb, saj ima le tako vsak možnost pravočasno poiskali različne oblike pomoči.
Zgodnji začetek zdravljenja lahko ugodno vpliva na nadaljnji potek bolezni.
Pomembno je, da se pomoč razdeli med družinske člane, potrebna je mreža odnosov, iz katere osebe z demenco črpajo vire moči.
Pomembno vlogo imajo sosedje, oskrbovalke na domu. V odnosih sta potrebni potrpežljivost in strpnost.
Ko v domačem okolju pomoč ni več mogoča, se osebe z demenco preselijo v domove za stare.

V odnosih sta potrebni potrpežljivost in strpnost.

Če bo jutri konec sveta,
naj ti povem že danes,
da te imam rad.
Če pa se jutri ponovno srečava,
ne pozabi,
da sem ti povedal, kaj čutim.
Beseda ni le za danes,
je za vedno.
In ko ne bom več vedel, kdo sem,
in bom ponovno prazen list,
povej ljudem,
da je za mano že debela knjiga življenja.

Spoštuj različnost drugih in jo sprejemaj kot veliko prednost.

Domovi za stare s sodobnimi koncepti dela nadaljujejo oskrbo oseb z demenco. Koncept dela v PV Zimzelenu je usmerjen v ljudi. V ospredju je posameznik – njegova osebnost, njegove preostale zmožnosti. Z nenehnim izobraževanjem zaposlenih dopolnjujemo in nadgrajujemo metode dela, da bo oseba z demenco deležna največje pozornosti in da bo delovala po svojih najboljših zmožnostih.
Potreben je individualizirani pristop, s katerim se najbolj približamo uresničevanju želenih potreb posameznika za čim boljšo kakovost njegovega življenja. Človeka je treba razumeti in spoštovati. Pri delu se je treba vživeti v njegovo situacijo, potrebna je empatija. Poznati moramo njegove telesne zmožnosti ter duševne in socialne potrebe. Le tako je mogoče zagotoviti čim celovitejšo obravnavo posameznikov, spoštovanje njihovega dostojanstva, spodbujanje k čim večji samostojnosti.

V PV Zimzelenu imamo dve enoti, namenjeni bivanju oseb z demenco. Poimenovali smo ju Kapucinka in Angelika. V vsaki enoti biva 12 oseb, vse sobe so razporejene okrog manjše kuhinje in dnevnega prostora. Tukaj se zadržuje vsak, kolikor želi. V skupini sta vsak dan prisotna gospodinja in bolničar negovalec. Gospodinja pripravlja manjše obroke, spodbuja stanovalce k pospravljanju, skrbi za dejavnosti, ki so starim ljudem domače.
Storitve v domu so naravnane na potrebe oseb z demenco, s katerimi dosegajo svoje življenjske cilje in kakovostno uživajo svojo starost. Ljudje, ki se odločijo za življenje v domu, si želijo ohraniti vsakdanje življenje, vsakdanjo rutino poteka dneva, želijo si zasebnosti in obdržati navade, ki so jih pridobili v življenju.
Zato ob sprejemu v dom pridobimo čim več informacij, kako je naš novi stanovalec živel doma, kakšne navade je imel, kakšne ima dobre in slabe izkušnje. Z njim je treba vzpostaviti odnos, si pridobiti zaupanje, mu prisluhniti in ga poslušati.

Jaz nisem luč, ki jo lahko ugasneš, kadar se ti zdi.

Osebe z demenco spodbujamo k različnim aktivnostim, ki so prilagojene njihovim sposobnostim in primerno izbrane. Ko stanovalčeve sposobnosti ugašajo, morajo biti aktivnosti temu prilagojene in čim bolj preproste. V napredujoči fazi demence se aktivnosti osebe tako zmanjšajo, da jih praktično skoraj ni. Takrat bližino in kontakt z osebo iščemo z dotikom, preko vonja, sluha.
Primerne zaposlitvene dejavnosti za stanovalce z demenco so: pogovor o spominih, preprosta gospodinjska in hišna opravila (priprava manjših obrokov, pomoč pri pripravi hrane, peciva, napitkov, brisanje posode, zlaganje oblačil, knjig, delo na vrtu …), aktivnosti za ohranjanje motorike (jutranja telovadba …), sprehodi z zaposlenimi, ohranjanje ročnih spretnosti in fine motorike.
Z igranjem družabnih in miselnih iger, s poslušanjem glasbe, plesanjem, spodbujanjem interesov, ki jih je imel posameznik že prej, praznovanjem rojstnih dni, praznikov, z vključevanjem v domske prireditve, obiski svojcev, sostanovalcev ali prostovoljcev vzdržujemo spoznavne sposobnosti.
Pomembno je tudi, da stanovalcem z demenco pomagamo pri ohranjanju njihovih telesnih in duševnih sposobnosti – skrb za osebno higieno, spodbujanje k samostojnemu oblačenju, izbiri hrane, gibanju, vključevanju v dejavnosti po lastni izbiri in na lasten način.

Srečanja skupine za samopomoč svojcev oseb z demenco so vsak zadnji četrtek v mesecu ob 18. uri v prostorih PV Centra starejših Zimzelen v Topolšici. Skupina je odprtega tipa, zato ste vabljeni vsi, ki v domačem okolju skrbite za obolelega za demenco in se vsakodnevno srečujete s problemi te bolezni, ter vsi, ki bi o demenci želeli izvedeti več. Dobrodošli!

Razumeti in sprejeti

Splošna načela za ravnanje z osebami z demenco so:

- pridobiti znanje o demenci,
- sprijazniti se z demenco,
- razumeti človeka z demenco,
- prilagoditi lastno vedenje,
- prilagoditi zunanje življenjske razmere,
- poskrbeti zase.

Ko se pogovarjam s stanovalko, ki je oseba z demenco, je v najinem pogovoru gospa aktivna sogovornica, ne prepričujem je v svoj prav, trudim se vstopiti v njen svet, in tako nama je obema lažje. O življenju razmišljam drugače, odkar se srečujem s stanovalci, ki bivajo v enotah Kapucinka in Angelika.

Tanja Ramšak,
strokovna vodja varovane enote

Klub upokojencev Skupine PV vabi na Mrzlico

Prvi izlet članov in članic Kluba upokojencev Skupine PV po poletju bo v Posavsko hribovje, na Mrzlico, ki ima 1.122 metrov nadmorske višine. Na Mrzlico vodi zelo veliko označenih in neoznačenih poti, vrh namreč deli Savinjsko dolino od Zasavja.

Mi jo bomo osvojili s svoje, savinjske strani, in sicer v torek, 8. oktobra 2013. Avtobus nas bo zapeljal v Zahom, kjer je križišče cest za Matke, sledi vzpon na Hom in še nekaj lokalnih cest. Tukaj se začne tudi ena izmed poti na vrh Kamnik. Mi se bomo tokrat napotili pod njega, se počasi vzpenjali in se po približno uri in pol priklopili na markirano pot, ki pelje iz Zabukovice. Do vrha nam bosta morda ostali slabi dve uri hoje. Do zadnjega kmeta Špajzerja pod Mrzlico je lepa pot, nekaj po makadamu, nekaj gozdne poti. Od tu do vrha pa je bolj strmo.
V Koči na Mrzlici (približno 30 metrov pod vrhom) nas bo pričakala oskrbnica Milica. Za malico ponuja bograč, pasulj ali ričet po 4 evre. Hrana je okusna in kdor jo želi poskusiti, **mora ob prijavi to povedati**. Ker bo naš izlet med tednom, ne bo imela vnaprej pripravljene veliko hrane.Po malici bomo obiskali še vrh, s katerega je zelo lep razgled. Pot bomo nadaljevali proti zahodu, proti Predmeji. To je prelaz iz Prebolda v Trbovlje. Do avtobusa bo hoje še eno uro.
Naš izlet bo **torej v torek, 8. 10. 2013, z odhodom ob 7.30 z Avtobusne postaje Velenje.** V primeru slabega vremena bomo izlet preložili na prihodnji torek. Hoje do koče bo za tri ure do tri ure in pol, če ne bomo preveč počivali. Strošek izleta za posameznika je **5 evrov**, ki jih boste poravnali na avtobusu. **Prijave sprejemamo na številko 041 776 250 do sobote, 5. oktobra.** Izlet pripravljata Franc Maršnjak in Pavle Župevc. Lepo vabljeni!

Skok čez kožo na MOS-u

Muzej premogovništva Slovenije v Velenju se je v soboto, 14. septembra, predstavil na sejemskem razstavišču v Celju v okviru 46. Mednarodnega obrtnega sejma. Za obiskovalce sejmišča so dvakrat izvedli prireditev Skok čez kožo, pridružili pa so se jim tudi velenjski knapi z Vražjo modno revijo.

Naša rudarja Jože Blažina in Igor Rogelšek z manekenkama

Številni obiskovalci sejmišča, tako otroci kot tudi starejši, so pogumno povedali svoje generalije in rudarsko geslo ter s soda skočili čez kožo. (foto: Stojan Špegel)

Na razstavnem prostoru v dvorani M, ki so ga v Muzeju pripravili skupaj s Savinjsko-šaleško območno razvojno agencijo, so obiskovalcem na kratko predstavili zgodovino premogovništva na Slovenskem.

Za obiskovalce, ki so se želeli vsaj malo preizkusiti v poklicu rudarja, so pripravili tradicionalni Skok čez kožo, ki izvira iz 16. stoletja. Zaradi velikega zanimanja so ga izvedli kar dvakrat. Prvič ob 11. uri na prireditvenem odru v dvorani M, zaradi izredno velikega zanimanja in na povabilo Celjskega sejma pa so drugi Skok čez kožo pripravili kar na osrednjem sejemskem prireditvenem prostoru, kjer so se jim z Vražjo modno revijo pridružili tudi velenjska knapa Igor in Jože z manekenkama.

Številni obiskovalci sejmišča, tako otroci kot tudi starejši, so pogumno povedali svoje generalije in rudarsko geslo ter s soda skočili čez kožo. Tudi dve ženski predstavnici sta se znašli med njimi in zagotovili, da se bosta kmalu podali tudi na edinstveno podzemno pustolovščino 160 metrov pod zemljo.

Muzej premogovništva Slovenije vse od ustanovitve leta 1999 daje velik poudarek ohranjanju bogate tradicije slovenskega premogovništva – vse od prvih najdb do Velenjske odkopne metode, ki je ime Premogovnika Velenje popeljala v svet. **Skok čez kožo** so v čeških in slovaških rudnikih uvedli za svečano sprejemanje novincev. Bolj ali manj po starih običajih ga ohranjajo ponekod v Evropi, v Sloveniji na Naravoslovnotehniški fakulteti v Ljubljani in v Premogovniku Velenje. Osnova običaja je bila včasih in je še danes **sprejem novincev med stare rudarje**. Letos konec junija so v Velenju na že 53. Skoku čez kožo pred skoraj 5000-tisočglavo množico v rudarski stan sprejeli 62 novincev.

Muzej premogovništva Slovenije v Velenju vas vabi 160 metrov globoko pod zemljo. Različna prizorišča iz življenja in dela rudarjev oživijo s pomočjo sodobne avdiovizualne opreme. Ura in pol vznemirljivega potovanja, v katerem obiskovalci spoznajo mehanizacijo jamskih prostorov iz zadnjih desetletij razvoja velenjskega Premogovnika, je sklenjena z vožnjo z vlakom po podzemni železnici. Muzej lahko obiščejo vsi – ne glede na starostne, gibalne, jezikovne in druge omejitve ter vremenske razmere. Pustolovščino v Muzeju premogovništva Slovenije v Velenju 160 metrov pod zemeljskim površjem lahko doživite od torka do nedelje med 8.30 in 17. uro (sprejem zadnje skupine za podzemni del muzeja od torka do nedelje ob 15.00) ter vsak prvi četrtek v mesecu od 11.30 do 19.30 (sprejem zadnje skupine ob 18.00). Ogled podzemnega dela za posameznike in družine je možen ob 9.00 in 13.00 med tednom ter ob 9.00, 12.00 in 15.00 ob vikendih oz. se pridružijo že oblikovani skupini. Ob ponedeljkih je muzej zaprt. Potrebna je predhodna rezervacija. Rezervacije sprejemajo vsak delovni dan od 8.30 do 16.30 na 03 5870 997. Več informacij na http://muzej.rlv.si/si/.

mag. Saša Sevčnikar

Muzej premogovništva Slovenije gosti izjemno zanimivo razstavo o zibelki naravoslovja, Idriji. (foto: Stojan Špegel)

Dotik narave

V svetovnem pomenu edinstveni vzorci bogate cinabaritne rude izpred 230 milijonov let, mineralni svet idrijskega rudišča, izbrani predmeti iz zakladnice geološke dediščine in biotske raznovrstnosti, srečanje z nenavadnim svetom triasnih fosilov, spoznavanje slovenskih botaničnih Aten – vse to in še več je na ogled v naši neposredni bližini.

Za vse, ki se spogledujejo z naravoslovjem, je razstava z naslovom Idrija – zibelka naravoslovja, ki smo jo v Muzeju premogovništva Slovenije odprli 5. septembra 2013, prava paša za oči. Zaradi znamenitega rudnika živega srebra so v Idrijo stoletja prihajali številni naravoslovci, ki so ob svojem rednem delu raziskovali živo in neživo naravo na celotnem območju Kranjske. Z njimi je na to območje prihajalo novo znanje, domače pa se je selilo v svet.

Zakladnica naravoslovja

Zbrane je pred slavnostnim odprtjem razstave nagovorila **direktorica Mestnega muzeja Idrija Ivana Leskovec**, ki je na tematskem predavanju predstavila najstarejše slovensko rudarsko mesto: »Ponosni smo na to, da je bila leta 2012 dediščina živega srebra Idrije skupaj z Almadénom vpisana na UNESCO Seznam svetovne naravne in kulturne dediščine.«

Obe mesti, tako Idrija kot Velenje, imata rudarske korenine in se ponašata z bogato rudarsko dediščino, je povedala **Martina Peljhan iz Rudnika živega srebra v Idriji**: »Razstava predstavlja zelo majhen delček iz mozaika zgodovine idrijske naravoslovne dediščine ter izbrane predmete iz zakladnice geološke in botanične dediščine, poimenovane po Idriji in idrijskih naravoslovcih. Naša edinstvena svetovno pomembna naravna dediščina je idrijsko živosrebrovo rudišče.« Razstava prikazuje nastanek rudišča in dogodke, ki so se zgodili pred več kot 230 milijoni let, ob predstavljenih rudah pa je moč občudovati tudi barviti mineralni svet. »Predstavljene so zanimive življenjske zgodbe naravoslovcev ter njihova najpomembnejša dela, s katerimi so že v 18. in 19. stoletju postavili temelje mineralogiji, geologiji, metalurgiji, kemiji, botaniki, etnologiji, medicini dela in številnim drugim vedam,« je še dodala Peljhanova.

Razstavo zakladnice naravoslovja idrijske dediščine je Muzej premogovništva Slovenije pripravil v sodelovanju z Rudnikom živega srebra Idrija, Mestnim muzejem Idrija in Prirodoslovnim muzejem Slovenije.

Tudi instrumenti, iz katerih so zvoke privabili člani Orffove skupine Glasbene šole Frana Koruna Koželjskega Velenje, so bili iz naravnih materialov. (foto: Stojan Špegel)

Idrijo je vredno obiskati

Razstavo je na pot pospremil **svetovalec predsednika Uprave za področje varnosti v Premogovniku Velenje Boris Potrč**: »Veliko je razlogov, zakaj je Idrijo vredno obiskati. Če so Benetke mesto na vodi, je Idrija mesto na rudniku. Vsekakor smo lahko ponosni, da razstavo gostimo v premogovniškem muzeju.«

Dogodek so na melodičnih in nemelodičnih tolkalih popestrili učenci Orffove skupine Glasbene šole Frana Koruna Koželjskega Velenje, katere vodja je vse od ustanovitve Andreja Glavač.

Metka Marić

Rudarski oktet Velenje in Nonet Primorsko v Muzeju premogovništva Slovenije v Velenju, 160 metrov po zemeljskim površjem. (foto: arhiv Rudarskega okteta)

Oktet gostil nonet

Če nekdo ljubi lepoto in jo išče v vsem, jo bo videl, kamorkoli bo šel. Če je glasba v njegovi duši, jo bo slišal povsod; vsaka stvar v naravi mu bo pela. Iz Ligijevega salona Muzeja premogovništva Slovenije so v čudovitem poznopoletno obarvanem dopoldnevu odmevale narodne in rudarske pesmi, saj je Rudarski oktet Velenje 160 metrov pod zemljo gostil Nonet Primorsko.

Zaveden duh slovenstva zveni iz vsake pesmi

Izbor skladb, ki jih je predstavil Nonet Primorsko, je tesno povezan z njegovim pojmovanjem kulturnega poustvarjanja in njegovim poslanstvom. Vse bolj je navezan na slovensko narodno pesem, ki jo s ponosom in spoštljivostjo poklanja kjerkoli in vsakomur ob misli na predanost slovenski zemlji in besedi.

Nonet že več let vodi priznana strokovnjakinja **Aleksandra Pertot**, na katero so člani izredno navezani, saj, kot pravijo, »zna le ona ujeti in razumeti njihova življenjski

Nonet Primorsko iz Mačkolj pri Trstu zaznamuje preprosta, a hkrati zelo posebna zgodovina. Gre za pevski sestav, ki nadaljuje vaško pevsko tradicijo in je sestavljen iz pevcev, ki so svoje kulturno poustvarjanje začeli leta 1980 v vrstah takratnega Mešanega pevskega zbora. Od takrat je minilo več kot 30 let, večina pevcev Noneta pa še danes redno nastopa in s tem zvesto izpolnjuje svoje kulturno poslanstvo na območju, ki je značilno narodnostno mešano.

Nonet Primorsko (foto: Stojan Špegel)

Rudarski oktet Velenje (foto: Stojan Špegel)

utrip in nemir«. Tega utripa smo bili udeleženci koncerta deležni v pesmih **Ko dan zazori na Dolino, Dekle ob oknu, Škabrijel, Majolčica in Kolo.**
Nonet pa ne pomeni le petja. Nonet pomeni tudi izredno močno prijateljstvo, ki pevce povezuje že od mladih nog. Skupaj so se igrali in potepali, skupaj so rasli, skupaj so preživeli vesele in mnogokrat tudi bridke trenutke. Skupaj so tudi marsikatero zakuhali – in to tudi pred kratkim, ko jih je junija letos obiskal Rudarski oktet in je ob tem nastala ideja za tesnejše sodelovanje.

Glasba združuje in povezuje

Da ne bi ostalo le pri enkratnem obisku in da prijateljskih vezi, ki so nastale nekje v visokogorju, ne bi pretrgali ne meja ne razdalja, so se fantje odločili, da skupaj nastopijo tudi v Velenju. Dobra glasba namreč pripoveduje zgodbe. Pomeni dopolnitev vsega, kar se dogaja okoli nas. Glasba združuje, sporazumeva in povezuje. Povezala je tudi člane Rudarskega okteta Velenje, in to približno v istem času kot Nonet, kar je ponovno njihova stična točka.

Rudarska pesem iz globočine zemlje

Oktetovci so se tokrat odločili, da avtentičen prostor, kjer se je rudarjenje odvijalo še pred poldrugim desetletjem, zapolnijo še s tipičnimi rudarskimi pesmimi. V zelo akustičnem okolju so tako odzvanjale **So knapje skup zbrani, Biti knap je lep poklic in Pet nas je bilo, ob njih pa še nekaj zimzelenih:** prleška ljudska **Fse kaj lazi, Dan ljubezni in Probudi me jutrom.**

»Beseda dana, vez veljá«

Odkar obstaja človek, obstaja tudi glasba. Je kot fotografija; vanjo so ujeti trenutki večnosti nečesa, kar zaznamuje, kar se rodi znotraj in želi navzven. Z njo smo povezani vsi. Nekateri jo znajo ustvarjati, drugi jo lahko občudujemo. Rudarski oktet Velenje bo v prihodnjem letu praznoval okrogli jubilej – 35 let delovanja. V tem času se je s svojimi koncerti predstavil tako doma kot v tujini in bil povsod izjemno toplo sprejet. Za fante je namreč glasba »strast, je ljubezen, je mir in je ogenj«. Vse to je bilo moč čutiti, ko so podzemni prostor napolnili glasovi odličnih glasbenikov – tako noneta kot okteta, ki sta ob koncu svoje glasbeno znanje združila še v pesmi z naslovom Pobratimija.

Tadeja Jegrišnik
vir: Nonet Primorsko

Pohvala Restavraciji Jezero

Ob izbiri lokacije svoje poroke sva iskala odprt in naraven prostor. Vendarle pa sva potrebovala streho nad glavo, saj je vreme edina stvar, ki je ni mogoče rezervirati.

Čeprav nama Velenje ni tuje, sva ob načrtovanju poroke prvič zašla v Restavracijo Jezero. Pritegnila naju je predvsem zaradi svoje lokacije. Šotora, na katerega sva računala, takrat ni bilo več postavljenega, a naju je pogled s terase prepričal, da sva se odločila za obisk in pogovor.

Vodja Restavracije Jezero Matjaž Glušič naju je prijazno sprejel, nama predstavil ponudbo, odgovoril na vprašanja in, kar je najpomembnejše, bil je odprt za sodelovanje in sprejemanje najinih predlogov. Kaj bi bilo hujšega, kot da bi (predvsem nevesti) že na začetku podrl predstavo o sanjski poroki? Navdušena nad prvimi dogovori, sva vendarle ostala malce skeptična. »Stari« Velenjčani namreč o Restavraciji Jezero niso imeli povedati veliko lepega. Pa sva se kljub temu odločila, se o vsem domenila in se 17. avgusta tam poročila. Od poroke mineva en mesec, a navdušenje se še ni poleglo.

Restavracija Jezero je poskrbela za catering s »kuharjem v živo«, pripravili so vse za civilni obred v naravi in poskrbeli za poročno slavje. Tako šef kot natakarji imajo čut za delo z ljudmi, profesionalna postrežba, z iskrenimi nasmehi na obrazu, nas je spremljala do zgodnjih jutranjih ur.

Veseli naju, da sva za tako pomembni dogodek izbrala Restavracijo Jezero, zato se še enkrat zahvaljujeva Matjažu Glušiču, natakarjem in celotnemu osebju za popolno izvedbo najine poroke!

Katja in Primož

foto: Metka Marić

Vzdržljivi in spretni

Za Cooperjev test ste zagotovo že slišali. Pa ste se tudi že preizkusili in ugotovili, kakšna je vaša telesna vzdržljivost in kakšni so vaši psihični odzivi? Člani Jamske reševalne čete Premogovnika Velenje so. Tradicionalni preizkus pripravljenosti, vzdržljivosti, spretnosti in znanja so tudi tokrat opravili z odliko.

Tretjo nedeljo v septembru so se na velenjskem mestnem stadionu zbrali jamski reševalci velenjskega Premogovnika. Redno letno testiranje je čakalo 91 članov. Že pred testiranjem fizičnih zmogljivosti so bili reševalci razdeljeni v štiri skupine (A, B, C in D). Da so se telesa v mrzlem jutru dobro ogrela, sta poskrbela tek in telovadba pod vodstvom **vodje Službe za varnost in zdravje pri delu mag. Bogdana Makovška**.

Najboljši rezultat pri Cooperjevem testu je dosegel Boris Verdnik (v dvanajstih minutah je pretekel 3.280 metrov), v metu krogle Peter Kolenc (12,95 metra), v metu diska Boris Brusnjak (22,75 metra) in v skoku v daljino z mesta Matjaž Ramšak (2,76 metra).

Drugi del preverjanja, organiziran na malem igrišču z umetno travo, je zajemal tekmovanja v različnih spretnostih – nameščanje izolacijskih reševalnih aparatov tip BG-4, preizkus znanja prve pomoči (oskrba in transport ponesrečencev), izdelava lesenega podboja, vlečenje vrvi in igro boj med dvema ognjema.
Da so člani naše reševalne čete dobro fizično pripravljeni in visoko strokovno usposobljeni, meni tudi **vodja Proizvodnega področja in glavni tehnični vodja Ivan Pohorec ter vodja Jamske reševalne službe**: »Na rednem testu fizične pripravljenosti, ki ga organiziramo vsako leto septembra, se zberejo vsi člani čete. Poleg fizičnega testiranja se pomerijo še v družabnih, tradicionalnih rudarskih in reševalnih veščinah. Vidi se, da so reševalci tudi sicer fizično aktivni, ne samo na svojem delovnem mestu, kar je zelo pomembno tako za njihovo zdravje kot tudi za dobro pripravljenost v četi.« Fizično pripravljenost reševalci najmanj dvakrat letno preverjajo še s pomočjo delomerilca (fizičnega testiranja z uporabo reševalnih aparatov pod nadzorom zdravnika v dimni komori).

Vse skupine so pokazale veliko mero vzdržljivosti, spretnosti in znanja, v skupnem seštevku pa so se najbolj izkazali reševalci skupine C. Člani zmagovalne skupine so bili: Boris Avberšek, Jože Cijan, Igor Črep, Aleksander Grudnik, David Jeraj, Peter Jezernik, Mitja Kamenik, Robert Knez, Klemen Kompan, Zlatko Kugonič, Boris Legner, Danilo Rednjak, Dušan Samec, Jože Skaza, Bojan Slatinjek, Gorazd Stropnik, Marko Svitlica, Sanel Šehić, Danijel Šibanc in Ferdinand Žerak.

Dražen Klisarič, tri leta član Jamske reševalne čete: »Zaposlen sem kot kombajnar na Pripravah številka 9. Svojo kondicijo vzdržujem z rekreativnim tekom, s pohodi v naravi ter z gobarjenjem. Z rezultati na današnjem testiranju sem zadovoljen. Tovrstno testiranje poleg preverjanja kondicijskih sposobnosti posameznikov pomeni tudi prijetno druženje z drugimi reševalci.«

Jože Kimperk, osemnajst let član Jamske reševalne čete: »Svojo telesno pripravljenost vzdržujem s kolesarjenjem in smučanjem, saj se zaradi poškodb z drugimi športi ne smem ukvarjati. Kondicije imam dovolj, zato tudi teste, kot je današnji, opravim dobro. Tistim, ki niso dovolj dobro telesno pripravljeni, svetujem, da to izboljšajo, saj pri morebitnih reševalnih akcijah potrebujemo sposobne reševalce. Ekipa mora nastopiti kot eno. Sicer sem zaposlen kot rudarski poslovodja na območju jame Pesje.«

Alojz Hleb, štiri leta član Jamske reševalne čete: »Zaposlen sem kot elektronadzornik v jami Pesje. Telesno zdržljivost pridobivam predvsem s tekom. Na današnjem testiranju mi je šlo dobro; pokazal sem, da sem fizično dobro pripravljen. V primeru reševalne akcije moramo biti reševalci v dobri kondiciji, zagotovo pa je to koristno tudi za vsakega posameznika.«

Metka Marić

Nameščanje izolacijskih reševalnih aparatov pod budnim očesom komisije (foto: Metka Marić)

Za izdelavo lesenega podboja je bilo treba precej spretnosti in moči. (foto: Metka Marić)

Udeleženci testiranja so se izkazali tudi v reševalnih veščinah. (foto: Metka Marić)

Branje je zakon

»Roman ne koristi tistemu, ki iz njega bere preteklost, temveč tistemu, ki v njem vidi prihodnost.« (Filippo Pananti)

V knjigah je skrito marsikaj – modrosti, spoznanja, odkritja, ki pri človeku spodbujajo način razmišljanja. Tokratni izbor je raznolik, vodi nas skozi spoznanja o lastnih čustvih, ponuja razburljivo branje ob svetovno znani kriminalni pripovedi in se tokrat dotakne še najmlajših z mladinsko pripovedjo o najstniških težavah.
Branje nam omogoča, da se sporazumevamo z okoljem, nas notranje bogati. V življenje lahko prinaša veliko veselja. Poskusite – upam, da vam bo pripravljeni prispevek v pomoč pri izbiri vaše prihodnje knjige.

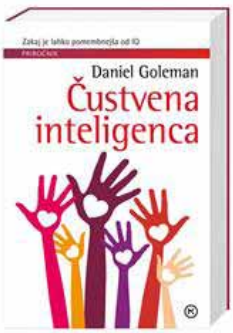

Daniel Goleman – Čustvena Inteligenca

Čustvena inteligenca je knjiga, s katero je Daniel Goleman želel prikazati novo področje v proučevanju psihološke znanosti.

Daniel Goleman je profesor s Harvarda in urednik časopisa Psychology Today. V svoji svetovni uspešnici pojasnjuje, kako pomemben je v življenju inteligenčni kvocient. Sprašuje in hkrati argumentirano pojasnjuje navidezna nasprotja, kot npr., kako je mogoče, da ljudje z visokim inteligenčnim količnikom doživljajo neuspehe, tisti s skromnim pa napredujejo izjemno dobro? S knjigo bomo pobližje spoznali, kako inteligentno ravnati s čustvi v medsebojnih odnosih in na delovnem mestu, ter spoznali, kako čustveno ravnotežje vpliva na zdravje.
Čustva vodijo naše razmišljanje, delovanje in obstoj. Namenite torej nekaj časa za njihovo proučevanje ter si za prebiranje v prostem času izberite predlagan priročnik.

Tess Gerritsen – Kirurg

Strašljiva in briljantna pripoved, ki kraljuje na prestolu kriminalnih romanov.
Tess Gerritsen je avtorica izjemno priljubljenih medicinskih trilerjev. Njena
mednarodna kariera se je začela že v nenavadnem otroštvu. Medtem ko so drugi otroci gledali Disneyjeve filme, je ona gledala Drakulo in Godzilo. Doštudirala je medicino in delala kot zdravnica. Njene knjige so uspešnice na lestvici petih najboljših v ZDA in drugje. Mediji jo imenujejo »kraljica medicinskih srhljivk«.
Morilec se ponoči pritihotapi v spalnice žensk in jih s skalpelom prebudi v pravo nočno moro. Njegov postopek je neverjetno natančen, zaradi česar ga mediji poimenujejo kar Kirurg. Edina sled za njim je zdravnica, ki je pred dvema letoma preživela zelo podoben zločin, a je v samoobrambi ubila napadalca. Novi morilec pa s srhljivo natančnostjo očitno posnema prav tega. Preživela zdravnica je z vsakim dnem vedno bolj ogrožena, čeprav primer rešujeta izredno spretna detektiva. Obseden zasledovalec je vedno bližje novi žrtvi. Vsak prihodnji korak je nepredvidljiv in grozljiv.
Kirurg je izredno razburljiva pripoved, ki bralca pusti ravnodušnega.

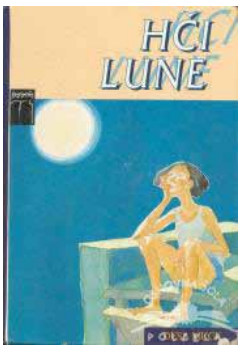

Desa Muck – Hči Lune

Tokrat v slovenskem leposlovju izjemoma predstavljamo mladinsko pripoved o nenavadni ljubezenski zgodbi.
Desa Muck se je preizkusila že v več poklicih. Najprej kot pomočnica vzgojiteljice, kasneje kot negovalka otrok z motnjami v razvoju. Bila je zaposlena tudi kot tehnična risarka. V svojem poklicnem življenju se je preizkusila še kot igralka in voditeljica. Nazadnje se je lotila še pisanja in zadnja leta razveseljuje mladino z izredno življenjskimi pripovedmi.

Hči Lune je pripoved o petnajstletni deklici, ki svojih bioloških staršev ne pozna. Ker ji je prava mati neznanka, si domišlja, da je njena mati kar Luna. Zgodba govori o najstniških ljubeznih, ki se prepletajo in seveda tudi zapletajo v ljubezenski trikotnik. Glavni junakinji je všeč fant, ki se zanjo ne zmeni preveč, hkrati pa ne opazi prijaznega fanta v ozadju, ki ji je izredno naklonjen. Mladinska pripoved, polna zapletov in s poučnimi nauki, v kateri bo vaš nadobudnež zagotovo našel kaj zase.

Nina Krajnc
vir: http://www.emka.si/

Kotiček za jezik

Zakaj je bolje biti neumen, kot plešast?

Če gre plešasti človek po ulici, to vidi vsak, če pa gre po cesti neumni, tega nihče ne ve.

Tudi pri pisanju se nič ne more skriti. Če misli v glavi niso jasne, tudi zapisane ne bodo takšne. Če pa jim bo manjkala še pravilnost zapisanega, bodo delovale še bolj zmedeno.

Spomnimo na nekaj primerov razmeroma pogoste pravilne in nepravilne rabe!

Pri imenih nesamostojnih organizacijskih enot pišemo veliko začetnico samo, če gre za uradne naslove; če so v takih naslovih tudi imena samostojnih organizacij, ustanov ipd., se začenjajo z veliko začetnico: Oddelek za pedagogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Oddelek za gozdarstvo Biotehniške fakultete v Ljubljani, Gospodarsko področje Premogovnika Velenje.

Pomnimo
Pri imenih ustanov, katerih neprva sestavina je ime in priimek, sta imeni v tožilniku, ne v imenovalniku; torej Glasbena šola Frana Koruna Koželjskega (ne Glasbena šola Fran Korun Koželjski).

Kadar v govoru in pisanju ne mislimo na naslov (ime) organizacij ali ustanov ipd., temveč samo na njihovo vrsto, poimenovanja pišemo z malo začetnico; to velja za vse vrste stvarnih lastnih imen: Delam v tobačni tovarni v Ljubljani. – Šel je v zdravstveni dom v Šiški. – Študira na univerzi v Mariboru, ne v Ljubljani. – Stanuje v hotelu Turist. Hodil je v osnovno šolo Franceta Bevka in na šolo Prežihovega Voranca. – Pritožil bi se na vlado Republike Slovenije. – Prošnjo vložite na komisijo za delovna razmerja.

Pomnimo
Imena zdravil in drugih farmacevtskih izdelkov pišemo z malo začetnico.

Uporaba vezaja in pomišljaja: GPK PV-HTZ (Kratki stični vezaj nadomešča veznik in.) in Velenje–Šoštanj, 10.00–11.00 (Dolgi stični pomišljaj uporabljamo za določevanje razdalj, lahko časovnih, daljinskih, globinskih …), Rudarski vrtalni stroj RVS – HTZ (Kot pojasnilo, kje so ga naredili, je HTZ ločen z dolgim nestičnim pomišljajem.).

V tekstu pazimo na nadaljevanje spola, števila …
Narobe: Premogovnik Velenje je uspešno podjetje. Delamo varno in uspešno.
Pravilno: Premogovnik Velenje je uspešno podjetje. Dela varno in uspešno.
Ali: Premogovnik Velenje je uspešno podjetje. Zaposleni v njem delamo varno in uspešno.

Dragica Marinšek
viri: Slovenski pravopis 2001; Cikcak po pravopisu, Danica Cedilnik; Jezik naš vsakdanji, Janez Sršen

Neustrezne besede in besedne zveze, ki jih nadomestimo s primernimi, pravilnimi

slabše, prepovedano	boljše, dovoljeno
smisel za čas	občutek za čas
škatlja	škatla
taborenje	taborjenje
te naj, ti naj	naj te, naj ti
trdo gorivo	trdno gorivo (gre za agregatno stanje)
zadolžen za kaj	odgovoren, pristojen za kaj
stavkujoč	stavkajoč
zatečeno stanje	resnične, dejanske razmere (položaj)
zaželjen	zaželen
a ga bi	a bi ga (obvezno zaporedje naslonk v knjižnem jeziku)

Jutranja vadba za zdravje

Kako z majhnimi koraki izboljšati svoje počutje, dobro vedo udeleženci vadbe po programu društva Šole zdravja, ki se vsak dan od ponedeljka do petka točno ob 7.30 srečajo v idiličnem okolju Vile Široko v Šoštanju. Ne glede na vreme in letni čas jim vadba, imenovana »1.000 gibov«, v tamkajšnjem parku daje potrebno energijo in predstavlja vir zdravja. Pridružite se jim in začnite dan z dobrim počutjem!

Idilično okolje Vile Široko v Šoštanju je na jutranjo vadbo privabilo številne udeleženke. (foto: Sandra)

Društvo Šola zdravja v Sloveniji deluje že štiri leta, skupina v Šoštanju od julija letos. Za svojo dejavnost so izbrali park Vile Široko, ki s svojo urejenostjo in spokojnostjo ugodno vpliva na telo in duha. Jutranje telovadbe na prostem se lahko udeleži vsak. Izvedena je po metodi 1.000 gibov ruskega avtorja **dr. Nikolaya Grishina.** Polurna vadba vključuje vaje, ki so primerne za vsakogar, ne glede na starost. Razgibavanje vseh delov telesa pod vodstvom usposobljene prostovoljne vaditeljice **Zdenke Uršnik** omogoča gibljivost in okretnost telesa ter zmanjšuje morebitne bolečine. Pobudnica gibanja v Šoštanju in vaditeljica je **Ljubica Donko,** prav tako prostovoljka. Udeleženci vadbe dokazujejo, da lahko v domačem okolju in brez drage športne opreme dobro poskrbimo za svoje zdravje in dobro počutje. Vadba je hkrati priložnost za druženje in sproščen klepet, kar prav tako ugodno vpliva na nas. Zdrav duh v zdravem telesu in dobra volja lahko veliko pripomoreta h kakovostnejšemu življenju.

Takole so povedali udeleženci zvočne kopeli.

»Moji občutki so bili prekrasni. Med zvočno masažo s himalajskimi posodami in gongom sem imel občutek, da sem odpotoval iz telesa in prostora, v katerem sem bil. Občutil sem vibracije, moje misli pa so bile ves čas prežete s toni, ki so prihajali iz gonga in zvočnih posod. Po zvočni masaži sem bil popolnoma sproščen.«

Marko

»Vila Široko ima zame izjemno dobro pozitivno energijo. Notranjost in njena okolica sta v meni vzbudila dobro počutje. Zvočna kopel z gongi je bila naravnost ustvarjena za ta prostor. Tam sem se res lahko sprostila in ob gongih globoko doživljala njihovo zvočno delovanje. Hvala Premogovniku Velenje za postrežbo, Ljubici za organizacijo in Nives za čarobno pričaran večer.«

Ana

»Že ob prvem obisku, ko se je težko 100-odstotno sprostiti, sem se vživela v čase egipčanskih faraonov; slišala sem cerkvene zvonove. Doživetje ob zvočni kopeli je bilo pozitivna izkušnja, ki bi jo zelo rada ponovila na prostem.«

Zdenka

»Ob zvokih gonga človek odloži utrujene vibracije vsakdanjika, se v duhu okopa in vstane kot prerojen. Na gongu sem bila prvič in zahvaljujem se za dano priložnost, da sem lahko občutila to enkratno uglasitev svojega telesa.«

Simona

Čarobni svet zvokov je iz gonga privabila Nives Kraševec. (foto: Aleksander Kavčnik)

Himna Šole zdravja, skupine iz Šoštanja

Zdaj hitimo 1 2 3,
v Vilo Široko se nam mudi.
Ko prispemo tja vihravi,
sonce nas lepo pozdravi.

Levo, desno,
gor in dol in v krogu naokol',
zdaj z roko zaokroži,
nogo še naprej izproži.

Urice je pol minilo,
energijo prebudilo.
Dobre volje zdaj smo vsi,
zdravje kar iz nas kipi.

Avtorica besedila in melodije:
Petra Turk Rupreht

Sprostitvena srečanja

Šoštanjska skupina svojo dejavnost občasno popestri s sprostitvenimi srečanji. 28. avgusta so organizirali zvočno kopel. Vreme jim žal ni bilo naklonjeno, zato so se čarobnemu svetu zvokov, ki jih je iz gonga privabila njihova prijateljica **Nives Kraševec**, prepustili v restavraciji Vile Široko.

Osebje podjetja Gost se je tudi tokrat izkazalo s prijaznostjo, saj so jih lepo pogostili, za kar se jim organizatorka zvočne kopeli Ljubica Donko iz srca zahvaljuje.

Metka Marić

SIMPLY CLEVER

ŠKODA

Kombinirana poraba goriva in izpusti CO_2:
3,8–6,1 l/100km in 99–141 g/km.

Struktura ledu je bila drugačna od tiste, ki smo je vajeni z zamrznjenih slapov, trdota ledu pa čisto zaresna. (foto: Slavko Hostnik)

Ko alpinizem sreča jamarstvo

Medtem ko prelagam plezalno opremo, si ogledujem nekoliko porjavele konice cepinov in derez, ki jih še nisem premazal z WD-40. Vrv je že davno suha, saj je bilo poletje res toplo. Tudi čevlji so spravljeni na polici in druga oprema v vedno pripravljenem nahrbtniku za reševanje. Vse našteto pa povrne na plano spomine na neko petkovo popoldne nekje konec julija, ko smo se namenili v jamo Ledenica na Golteh.

Ni res, da »kafe« med delovnim časom ni koristen za nove ideje – ob projektantski debati že kakšno leto nazaj sva s Slavkom zamenjala temo in načela pogovor o jami Ledenici na Golteh. Slavko, jamar in obenem tudi jamarski reševalec, je takrat omenil, da se led v jami navadno zadrži dolgo v poletje. Ker mi ledno plezanje vedno znova potrdi moje alpinistično udejstvovanje in hkrati razkrije nove poti, se nisem pustil predolgo prepričevati, da bi kakšen plezalni gib naredil še v podzemlju. Ideja je zorela in bila vmes že skoraj malo pozabljena vse do letošnjega poletja, ko je taisti Slavko spet začel govoriti o Ledenici. Po obisku jamarjev je šla novica o obljubljeni ledeni osvežitvi hitro naokrog in marsikateremu alpinistu bi se pocedile (ledene) sline. Govora je bilo predvsem o stebru ledu, ki bi znal nakazati še kakšen nov prehod višje v jami.

Končno je ideja dozorela, s soplezalcem Pavlijem sva se hitro strinjala, da se splača priložnost izkoristiti, Slavko je bil tudi za, in smo šli. Le oskrbnica

Pavli Svatina, Sergej Jamnikar in Slavko Hostnik (z leve proti desni)

Mozirske koče se je čudila. A si je vseeno nejeverno izprosila nekaj ledu. Spust v jamo je poleg osvežitve odkril čudovite, letnemu času neprimerne ledene strukture, sprehod po jami pa tudi omenjeni steber. Kakor sem že omenil, nam je delovni ritem odmeril šele petek popoldan. Tako se naj zahvalim Igorju, ki naju je s Pavlijem prehitel za par dni in naredil par luknjic ter uredil varovališče na vrhu ledenega stebra. Skoraj vertikala bi za poletno ledno plezanje in odsotnost treninga pomenila kakšen vijak za varovanje, navijanje in otresanje rok, če bi se zadeve lotila brez napeljane vrvi z vrha. Slavko nama je pomagal pri »švercanju« in nama po fiksni vrvi

napeljal vrv, s katero sva se s Pavlijem varovala.
Plezanje je v nekaj metrih ledenega stolpa prehitro minilo. Dobrih deset metrov z naklonino do 80 stopinj je omogočilo nekaj plezalskih gibov ter kombiniranja udarcev cepina in polaganja derez. Struktura ledu je bila drugačna od tiste, ki smo je vajeni z zamrznjenih slapov, trdota ledu pa čisto zaresna. Po izmenjujočem plezanju in varovanju smo dodatno uredili sidrišče za nadaljnje raziskovanje jame. Ambient jame je dodobra potešil najino radovednost. Skupaj smo pretaknili vse kote, da bi našli še kakšen meter ledu. Želja po še je bila nazadnje izpolnjena s plezanjem iz jame, saj je ledeni trak neprekinjen vse do izstopa iz jame in ga je bilo skoraj za cel raztežaj vrvi.
S Pavlijem sva ugotavljala, da je takšno jamarstvo zelo lepa izkušnja, saj naju je pričakalo to, kar si v zimi najbolj želimo – led (in nič blata). Edino Slavka nisva uspela prepričati v plezanje; jamarska trma je očitno premočna. Sva mu pa hvaležna, da naju je popeljal na osvežilno avanturo in nama pokazal nekaj novega.
Še to! Kos ledu smo vseeno odnesli oskrbnici in se je kmalu znašel v kozarcih žganice gostov na koči. Naše pivo je bilo dovolj hladno tudi brez ledu.

Sergej Jamnikar

Harmonikarji spet zmagali

V soboto, 7. septembra 2013, je bila v kraju Bad Bleiberg v Avstriji že trinajstič zapored tradicionalna prireditev »Bergmandelfest«. Vsa ta leta se prireditve s povabilom organizatorja udeležijo tudi člani Harmonikarskega orkestra Barbara Premogovnika Velenje, ki so tudi letos v rudarskih igrah zlahka premagali konkurenco in osvojili prvo mesto.

foto: Jože Zaluberšek

Na »Bergmandelfestu« oziroma prazniku rudarskega škrata za udeležence iz rudarskih mest organizirajo tekmovanja v različnih rudarskih disciplinah, kot so vrtanje vrtine, dviganje bremena z lesenim rudarskim vitlom in smučanje oziroma tek na smučeh po travi.
Ker so vsi člani Harmonikarskega orkestra zaposleni v Premogovniku Velenje, ni bilo težko izbrati tistih treh, ki so zastopali barve našega podjetja.
Tričlansko ekipo velenjskih rudarjev z odkopa k. G3/C v jami Preloge so sestavljali **Branko Ramšak, Aleš Majhen in Mitja Avberšek.** V mednarodni konkurenci so se pomerili z ekipama iz Avstrije. Ob koncu tekmovanja se je druženje razvilo v družabni dogodek, na katerem so člani Harmonikarskega orkestra za nekaj stoglavo množico pripravili koncert.

Branko Ramšak, Aleš Majhen in Mitja Avberšek so zastopali Harmonikarski orkester Barbara in zmagali. (foto: Jože Zaluberšek)

mag. Saša Sevčnikar

Dnevi zaščite in reševanja letos v Velenju

Od 3. do 5. oktobra 2013 bo Uprava RS za zaščito in reševanje (URSZR) v sodelovanju z Mestno občino Velenje organizirala 5. dneve zaščite in reševanja. V središču Velenja si bodo obiskovalci lahko ogledali opremo in prikaze delovanja različnih reševalnih služb in enot ter zmogljivosti Civilne zaščite, Policije in Slovenske vojske za pomoč ljudem ob nesrečah. V glavnem šotoru se bodo predstavile URSZR ter ključne ustanove, ki so del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, v posebnem šotoru pa bo več kot 50 proizvajalcev in ponudnikov razstavilo sodobno opremo za zaščito in reševanje.

V okviru prireditve bodo potekali državno preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Rdečega križa in Civilne zaščite, tekmovanje gasilskih desetin in Tek 112. V petek, 4. oktobra, bo osrednja državna vaja »Velenje 2013« na temo nesreč z nevarnimi snovmi.

V treh dneh se bodo zvrstili številni posveti in strokovna srečanja na različne teme – med drugim o varnosti in reševanju na divjih vodah, o varnem in zdravem kopanju, o vgrajenih sistemih aktivne požarne zaščite, o gasilnikih, izvajanju gasilskih straž, o požarni varnosti v predorih, o vlogi centrov za socialno delo ob nesrečah, o prvi pomoči in krvodajalstvu, o tehničnem potapljanju in reševanju izza sifonov v kraških jamah.

Na svoj račun bodo prišli tudi otroci

V četrtek in petek bo organizirano vodenje po prireditvi za vrtce in šole. Tisti, ki že znajo pisati, bodo lahko rešili kviz na temo naravnih in drugih nesreč, drugi bodo lahko v ustvarjalnem kotičku barvali ali igrali namizne oziroma računalniške igre. Za najmlajše bo na ogled lutkovna predstava Pikec Ježek in gasilko Jež.
K sodelovanju na dnevih zaščite in reševanja so vabljeni tuji razstavljavci iz Hrvaške, Madžarske, obmejnih regij Furlanije – Julijske krajine ter avstrijske Štajerske in Koroške. Vabljeni so tudi predstavniki držav, s katerimi ima URSZR dobro razvito dvostransko sodelovanje, ter vojaški atašeji. Zanje bo organiziran voden ogled prizorišča in državne vaje.
Podrobnejši program prireditve najdete na www.sos112.si.

PREMOGOVNIK VELENJE GOSTITELJ 38. SREČANJA RUDARSKIH REŠEVALNIH ENOT SLOVENIJE

V okviru 5. dnevov zaščite in reševanja se bodo v Premogovniku Velenje srečale rudarske reševalne enote Slovenije. Srečanje, ki bo že 38. po vrsti, bosta zaznamovala strokovni posvet in rudarska reševalna vaja.

Srečanje rudarskih reševalnih enot Slovenije – SRRES Velenje 2013 v petek, 4. oktobra, bo sestavljeno iz dveh delov. Najprej se bodo udeleženci zbrali v Zeleni dvorani upravne zgradbe velenjskega Premogovnika, kjer se bo odvil strokovni posvet.

Prisotne bodo nagovorili **predsednik Uprave Premogovnika Velenje dr. Milan Medved, glavna inšpektorica Inšpektorata RS za promet, energetiko in prostor, ki deluje pod okriljem Ministrstva za infrastrukturo in prostor, Sandra Petan Mikolavčič ter rudarska inšpektorica mag. Suzana Macolič.**

Svoje poglede bodo podali tudi strokovnjaki iz Premogovnika Velenje, Rudnika Trbovlje Hrastnik, Marmorja Sežana, Rudnika Mežica, Nafte Geoterm in drugih, z rudarstvom povezanih institucij. Namen posveta bo strokovno izobraževanje tehničnega kadra rudarskih podjetij in seznanitev s potencialnimi nevarnostmi. Izdan bo zbornik referatov, podanih na posvetu.

Drugi del srečanja bo predstavljala rudarska reševalna vaja, na kateri bodo imeli udeleženci priložnost v praksi preizkusiti svoje znanje. V vaji bo sodelovala tudi reševalna četa Premogovnika Velenje.

Slikarska kolonija »Moje mesto – rad te imam«

V počastitev občinskega praznika smo člani Društva šaleških likovnikov (DŠL) organizirali 6. tradicionalno slikarsko kolonijo s sloganom »Moje mesto – rad te imam«.

Kolonija je bila organizirana v soboto, 10. avgusta 2013, na in ob Velenjskem jezeru. Vsi udeleženci smo se prepeljali na Vodno mesto s turistično ladjico, tam naredili nekaj skic, potem pa smo se razkropili ob jezeru in si poiskali primerne slikarske motive. Ker je vmes vreme ponagajalo, smo se umaknili na varno v prostore DŠL, v Vilo Rožle, kjer smo nadaljevali z delom, nekateri pa so, kljub močnemu vetru, vztrajali in končali svoja dela na obali jezera.
Ustvarjalo je 16 slikarjev, članov DŠL: Salih Biščić, predsednik Društva šaleških likovnikov, Zinaida Biščić, Rudi Friškovec, Zvonko Fijavž, Oto Gantar, Franc Klanfer, Jožica Klanfer, Štefka Kordeš, Mojca Korošec, Majda Lisac, Irena Pevnik, Tička Prpič, Oskar Sovinc, Veronika Svetina, Milena Štajner in Petra Toplak.
Slikarji smo ustvarjali v promocijskih majicah občine Velenje s sloganom »Ni živle'ja brez Vele'ja« in tudi tako pokazali svojo pripadnost aktivnostim v okviru občinskega praznika.
Odprtje razstave slikarskih del, nastalih v koloniji, je bilo v Vili Bianca v sredo, 4. septembra 2013. Po končani razstavi bodo razstavljena slikarska dela in keramični izdelki skupine »Rožletke« podarjeni Mestni občini Velenje v protokolarne in promocijske namene.

Salih Biščić

Revolucionarne parole in slike Che Guevare so vsepovsod.

Dežela plesa, ruma, cigar in prijaznih ljudi

Sredi letošnjega julija sva se študenta in prijatelja odpravila na potovanje po Kubi. Da bi lahko prehodila celoten otok, sva se odločila, da tam preživiva cel mesec, in sicer v obliki t. i. backpackinga in brez predhodnega podrobnega načrta.

Popotovanje po Kubi sem doživljal kot popotovanje v času nazaj. Socialistična država, vodena s strani Komunistične partije, kjer ni velikih nakupovalnih centrov in polne police v trgovinah niso vsakdanjost, kjer imajo računalnike in dostop do interneta le redki, po cesti pa marsikje še vozijo konjske vprege namesto avtomobilov … Kjer ljudje nimajo veliko, a znajo s tem preživeti, obenem pa ceniti življenje. In kjer ljudje največkrat uteho in veselje poiščejo v – plesu.

Kuba je kot največji karibski otok polna prečudovitih peščenih plaž, stare kolonialne arhitekture in mest ter raznolike pokrajine. A njeno največje bogastvo so ljudje. Odprti, topli, spogledljivi in radovedni – pa govorijo zelo radi. Zato je priporočljivo pred odhodom na Kubo imeti vsaj nekaj znanja španskega jezika, da jim boste lahko sledili ob njihovih monologih o življenju na Kubi in vseh drugih pripovedih, ki se začnejo na primer ob vprašanju: »Kje je blagajna za vozovnice?«.

Tudi prenočevati je najbolje kar pri ljudeh doma, v t. i. *casas particulares*. Poleg tega, da je cenovno ugodno, je predvsem koristno, saj so domačini neizčrpen vir informacij, poznanstev in nasvetov, ki ti v tuji deželi še kako pridejo prav. Nemalokrat pa se zgodi tudi, da z gostitelji spleteš pristne prijateljske vezi, saj ti s svojo ustrežljivostjo, skrbjo in prijateljskim odnosom ogrejejo srce.

Improviziran taksi in vožnja v družbi kokoši

Prestolnica Kube je živahna, dvomilijonska Havana. Ta od vseh obiskanih krajev še najbolj spominja na mesta, kakršnih smo vajeni, pa tudi turistov se tu najde največ (če odštejemo vsa all-inclusive letovišča, ki jih je na Kubi vedno več).

Z odprtostjo in prijaznostjo človek kaj hitro splete prijateljske vezi z domačini, ki so pripravljeni pomagati kakorkoli lahko – tudi tako, da si vzamejo prost dan v službi in ti razkažejo okolico. Včasih se je sicer težko otresti občutka, da ima vsak, ki te ogovori na cesti, nekakšne tebi skrite namene in nekaj »za bregom«. Marsikdo v spogledovanju s tujci vidi svojo

Po cesti marsikje še vozijo konjske vprege namesto avtomobilov. (foto: Nace Janežič)

priložnost za zaslužek ali celo izhod iz države. A se vendarle izkaže, da so v večini primerov ljudje le radovedni, od kod si in kaj počneš. Večina Slovenijo prisodi nekam v bližino Rusije, več pa jih pozna Jugoslavijo.
Kubanci se namreč, ob svojih povprečnih plačah okoli 20 CUC na mesec (približno 15 evrov), trudijo zaslužiti kakšen dodaten »kuk« ob vsaki priložnosti. Tako ni nič nenavadnega, če se ob tebi ustavi poln avto z družino, ki je namenjena na plažo, in ti ponudi taksi prevoz (»*Taxi, amigo*?«).
Najzanesljivejši in najbolj prikladen način potovanja med mesti je sicer s turističnimi avtobusnimi prevozniki, prav tako pa je dobra priložnost za sklepanje prijateljstev z drugimi tujci na Kubi in izmenjavo mnenj.
Vendar je za doživetje pristnega kubanskega premagovanja razdalj treba stopiti iz okvirov udobja (no ja, če je klima nastavljena na –15 stopinj v turističnih busih, kakšno udobje …) in vstopiti na *camiones* in v lokalne avtobuse. *Camiones* so tovornjaki, predelani za prevoz ljudi, kjer te za smešno ceno 5 pesotov (15 centov!) prepeljejo med bližnjimi mesti. Je pa velika verjetnost, da se pri takšnem načinu potovanja pelješ natlačen v družbi 70 drugih ljudi in kokoši, preznojiš kot že dolgo ne in da tvoja hrbtenica trpi ob vsaki najmanjši luknji na cesti. A doživetje je neprecenljivo!

Glasba in ples – kubanski vsakdan

Prav tako je neprecenljivo tudi doživetje karnevala v nekdanji prestolnici Santiagu de Cuba na skrajnem jugu otoka. Mesto je veliko manj turistično in bolj »surovo« od sedanje prestolnice, zato ob večinskem črnskem prebivalstvu tu res ne moreš skriti, da si tujec.
Preko dneva je zadrževanje na prostem zaradi vročine skoraj nemogoče (Kubanci pravijo temu področju *tierra kaliente* – vroča zemlja), zato pa se toliko bolj razživi v večernem času, ko se začnejo glavne proslave ob prazniku 26. juliju. Ljudje napolnijo nekaj glavnih avenij v mestu, ki so v času karnevala zaprte za promet, in na vsakem koraku iz zvočnikov bobni glasna glasba, mešajo se vonjave hrane s stojnic ter politega ruma in piva, ljudje pa celo noč in še naprej v dan plešejo v ritmih salse, rumbe, mambe, čačača-ja in reggeatona. 10 dni kruha in iger.
Tudi če si med tistimi, ki se ne počutijo najbolj domače na plesišču, si na karnevalu (in pravzaprav kjerkoli na Kubi) hitro med tistimi, ki se pozibavajo v ritmih glasbe. Kubanci namreč neradi vidijo nekoga, ki ne pleše in ne bo minilo dolgo (predvsem če si ženska), ko do tebe pristopi domačin in te zavrti …
Pravi gurmani si na Kubi ne bodo mogli dati duška, saj si tu bolj ali manj omejen na enolično hrano. Izjema so nekateri predeli, kot je Baracoa, kjer je kulinarika nekoliko bolj pestra. Midva sva vztrajala pri piščancu, čeprav pojedo tudi kar precej svinjine in morske hrane; obvezna priloga so riž in ocvrte banane. Na svoj račun pridejo ljubitelji jastoga, saj ga je mogoče dobiti po precej ugodnih cenah (10–20 evrov). Tudi tropskega sadja se lahko kaj hitro prenaješ, saj ga je povsod v izobilju in je obvezen del vsakega zajtrka. Pri popoldanskem počitku ali večernem uživanju pa je obvezen kozarček ruma in seveda – kubanska cigara.

»To ni Kitajska, to je Kuba!«

Na Kubi vsekakor kapitalistična logika zahodne kulture odpove. Kubanci

Predmeti, ki so nama na poti vztrajno služili, na čelu s plastenko AquaVallis. (foto: Nace Janežič)

delajo, ko je kaj za delati. Če ni, se znajdejo na sto drugih načinov. Iznajdljivost je nasploh njihova značilnost – še iz časov razpada Sovjetske zveze, ko so čez noč ostali brez vsega uvoza. Pri pridelavi hrane niso samozadostni, energetskih virov nimajo, prav tako ne drugih naravnih bogastev, industrija ni razvita … Pravzaprav imajo le sladkor in tobak.

Ob vsem tem še toliko bolj nasmeji prigoda v trgovini s spominki, ko sva tarnala nad ceno majice in je trgovka samozavestno pripomnila: »To ni Kitajska, to je Kuba!« Police v trgovinah so velikokrat napol prazne in ni redkost, da moraš zaviti v pet trgovin, preden lahko kupiš navadno vodo. Pa še pri tem se zna zgoditi, da je pravzaprav ustekleničena voda iz vodovoda, ki za nas tujce ni najbolj pitna. Še sreča, da sva **s seboj na potovanje vzela športno plastenko AquaVallis s filtrom, ki nama je vztrajno služila celo pot in naju velikokrat rešila nadležnega iskanja pitne vode.**

Vsak kraj na Kubi ima svoj čar in svojo energijo. Trinidad de Cuba te očara s pisanimi ulicami in z izredno ohranjeno kolonialno arhitekturo, Camagüey z umirjenostjo, Viñales z izredno pokrajino, Baracoa s sproščenostjo in z živahnostjo obenem, otoka Coco in Guillermo z enimi najlepših plaž v Karibih …

Ravno ta raznolikost je razlog, da za ogled Kube nista dovolj teden ali dva, niti mesec ne. Kot eno zadnjih zatočišč komunizma na svetu je vsekakor posebno doživetje in morda za tiste, ki so bivali v nekdanji Jugoslaviji, tudi nostalgično.

Kubanska zgodovina je prepredena z zatiranjem, vstajami, upori, junaki in revolucijami (revolucionarne parole in slike Che Guevare so vsepovsod). Čeprav je zaradi tega preživetje Kubancev težje (materialno in gospodarsko gledano), se niso uklonili pritiskom vodilnih kapitalistov sveta – ZDA in so šli svojo pot.

A ljudje si, ko se pogovarjaš z njimi, vseeno želijo sprememb. Biti v istem režimu in pod isto oblastjo več kot 50 let samo po sebi kliče po spremembah. In te so že opazne – marsikdo, ki je na Kubi bil že večkrat, pravi, da se Kuba vse bolj spreminja, da izgublja tisto svojo pristnost. Tudi politika ZDA proti Kubi je, počasi, a vztrajno, vse milejša in le vprašanje je, kaj se bo zgodilo po smrti bratov Castro in odpravi embarga ZDA. Zato je zdaj morda še zadnja priložnost, da okusimo tisto pravo, pristno, privlačno, kontradiktorno in romantično Kubo, ki ti s svojo energijo daje občutek, da se boš še vrnil.

Nace Janežič

gorenje
Program Point
http://point.gorenje.si

Tablični računalnik za delo in zabavo
FUJITSU
STYLISTIC M532

dobra izbira

Zaslon 10,1-inch, 1280 x 800 točk, Gorilla Glass, NVIDIA® Tegra® 3 Quad-Core (1,4 GHz), 32GB flash diska, Bluetooth, GPS, Kamera 8MP, flash in auto focus.

329,00 €

Druga ponudba računalniške opreme na: http://point.gorenje.si
Gorenje, d. d., Partizanska 12, Velenje, Telefon: 03 899 2882, 2887
E-mail: tatjana.koren@gorenje.si, robert.skornsek@gorenje.com
Vse cene so v EUR in vsebujejo DDV. Slike so simbolične. Pridržujemo si pravico do napak v tisku.
Možnost plačila na obroke.

Kako pomagati otroku pri učenju

Otroci so že pošteno zakorakali v novo šolsko leto. Postavljeni so pred nove naloge, obveznosti in izzive. Starši jim želimo pri tem pomagati in jim biti v oporo, vendar smo mnogokrat v zadregi, kako se tega pravilno lotiti: kako otroka motivirati za učenje, mu razporediti šolske in prostočasne dejavnosti, koliko in kako mu pomagati pri domačih nalogah in pri učenju.

Pred vami je nekaj splošnih napotkov, ki utegnejo biti koristni predvsem za starše osnovnošolcev.

Motivacija in spodbuda

Če otroka snov zanima, se uči z večjim veseljem in si tudi več zapomni. Področja, ki ga ne veselijo ali v njih ne vidi smisla, mu poskušamo osmisliti. To naredimo tako, da jih povežemo s stvarmi, ki so mu blizu. Omenimo mu, da bo razumel pesem njegove priljubljene skupine, če bo znal angleški jezik; skupaj izmerimo njegovo sobo in mu približamo pojem obsega in ploščine. Kitajski pregovor pravi: »Povej mi in ne bom pozabil. Pokaži mi in si bom zapomnil. Vzbudi mi zanimanje in bom razumel.« Otroka ne pozabimo pohvaliti za trud in napredek, spodbujamo ga, lahko pa ga motiviramo tudi z nagradami (najprej naredi domačo nalogo, potem pa greva na sladoled), vendar moramo vedeti, da ima t. i. zunanja motivacija le kratkoročni učinek.

Prostor za učenje

Strokovnjaki priporočajo, naj se otrok uči vedno na istem mestu. Idealno je, če ima svojo sobo, saj se s tem, ko ločeno opravlja šolske obveznosti in sam skrbi za red na pisalni mizi, počasi začenja osamosvajati. Če nima svoje sobe in pisalne mize, mu zagotovimo vsaj kotiček v stanovanju, kjer bo imel dovolj prostora za knjige in druge šolske potrebščine. Delovna površina naj bo primerno osvetljena, svetloba pa naj prihaja z njegove leve (če je desničar) oz. z njegove desne strani (če je levičar). Na mizi in v okolici naj bo čim manj motečih stvari, da mu pozornost ne bo begala sem in tja. Televizija naj bo izklopljena.

Načrtovanje učenja in odmorov

Nekateri otroci preživijo za knjigami ogromno časa in dajejo vtis, da se veliko učijo, vprašanje pa je, kako učinkovito je to učenje. Kdaj pa kdaj je dobro preveriti, kaj zares počnejo. Se aktivno učijo ali zgolj ždijo za mizo, klepetajo prek spleta in tavajo z mislimi sem in tja? Učenje mora biti skrbno načrtovano. Z otrokom se dogovorimo, kdaj se bo ukvarjal s šolskimi obveznostmi: bo to takoj, ko pride iz šole, po kosilu, ali morda po popoldanski aktivnosti. Predvsem mlajšim osnovnošolcem poskušajmo organizirati čas tako, da bodo domače naloge pisali vsak dan ob približno istem času – najbolje v zgodnjem popoldnevu, ko še niso preutrujeni, kasneje pa jim ostane še kaj časa za igro in zabavo. Ne pozabimo na odmore, ki jih sicer prilagajamo snovi in starosti otroka, v splošnem pa velja, da tridesetminutnemu delu sledi petminutni odmor. V tem času naj otrok kaj poje ali popije, se razvedri ob glasbi … Starši moramo pri učenju zahtevati red in pri tem vztrajati. Skupaj z otrokom poskušajmo doseči, da postane učenje rutina (kar je bistvena prednost, ko otrok preide v srednjo šolo)

Pomoč pri pisanju domačih nalog

Domača naloga predstavlja nekaterim otrokom (kot tudi staršem) precejšnjo obremenitev. Ob drugih obveznostih se kdaj zgodi, da pride na vrsto v poznih večernih urah, ko so utrujeni tako otroci kot starši. Zavedati se moramo, da ima redno pisanje domače naloge mnogo pozitivnih učinkov na otrokovo šolsko uspešnost. Ne smemo je jemati kot zlo, temveč kot priložnost, da otrok ponovi šolsko snov, se pripravi na prihodnji dan, napreduje pri samostojnosti in samozavesti, utrjuje delovne navade. Zato naj ima naloga prednost pred drugimi popoldanskimi aktivnostmi

(na obisk gremo potem, ko je naloga končana). Otroka pri nalogi spodbujamo in mu pomagamo: če ne razume snovi, mu jo pojasnimo, opozarjamo ga na napake, ga usmerimo k pravilni rešitvi. Nikakor ne rešujemo naloge namesto njega, saj mu s tem sporočamo, da ne verjamemo v njegove sposobnosti, hkrati pa ga navajamo na to, da nekdo drug dela namesto njega.

Starši smo vzor

Otroci se ogromno naučijo s posnemanjem. Z opazovanjem staršev, učiteljev in drugih se učijo, kako se odzvati v posameznih situacijah, prevzemajo navade in razvade, mnenja, stališča itd. Neokusno je videti odraslega, ki se, leže na kavču, z daljincem v roki, »zdira« nad otrokom, češ kako je len in naj se že loti domače naloge. Veliko več spodbude dajejo otroku starši, ki tudi sami radi berejo, dostojno komunicirajo, tolerantno razpravljajo o različnih temah, cenijo šolo in učenje, spoštujejo otroka in njegove učitelje. Čeprav se tega vedno ne zavedamo, smo starši svojim otrokom prvi vzor.

Alja Krevh

Pomerili so se v tenisu

V nedeljo, 15. septembra 2013, se je na igriščih Tenis centra Jezero odvijal teniški turnir članov Društva inženirjev in tehnikov Skupine Premogovnik Velenje.

Igra je potekala v naključno izžrebanih dvojicah.

Za uspešno akcijo se je treba temeljito pripraviti.

V akciji

Čestitke najboljšim je izrekel Ivan Pohorec, predsednik društva.

Zmagovalca turnirja sta bila Mitja Kamenik in Jure Goličnik, na drugo mesto sta se uvrstila Dijana Žagar in Dušan Reberčnik, tretje mesto pa sta si priigrala Jože Podpečan in Zvone Koželjnik. (besedilo in fotografije Metka Marić)

V spomin

Sonja Mevc

1964 – 2013

»Ni konec, ko pride tvoj konec. Le vsakodnevno orodje pospraviš in se odpraviš k počitku. Po isti poti, koder odhajaš, nevidno prihajaš nazaj – med svoje, ki jih ne nehaš ljubiti in ki živijo od tvoje ljubezni. In tvoja prisotnost je bolj prisotna, kot kdajkoli prej: na vseh poteh, v vseh rasteh od korenin do vej.«

T. Kuntner

Kako malo je potrebno, da smo ljudje v trenutku pred hudo preizkušnjo. Predvsem takrat, ko je pred nami na videz visoka ovira ali morebiti previsoka stopnica, preko katere ne zmoremo več. Kako malo je potrebno, da smo ljudje z roko v roki takrat zraven. A če le zmoremo in znamo. Ampak …

Sonja je imela pred sabo oviro, preko katere ni zmogla. Pa smo upali in ji poskušali pomagati, saj smo, kot bi slutili, v zadnjih dneh bili z njo, jo bodrili in ji vlivali voljo in upanje, da bo to šlo mimo in bo spet tista naša, nasmejana, dobrovoljna in vedno pripravljena stopati v korak z nami. Žal nam je ostalo samo še slovo.

Sonja Mevc se je našemu kolektivu pridružila 12. julija 1988. Polna volje, energije in pričakovanj je skupaj z nami zagrizla v delo – ona je zmogla posrkati dan za dnem ogromno informacij, ogromno vsega, kar je pri svojem delu potrebovala. Najprej smo skupaj delali v Skupnih službah, potem v Mehanizaciji, Finančni službi, od 1. januarja 2000 pa smo bili sodelavci v novoustanovljenem podjetju HTZ Velenje. Knjigovodska dela in izdajanje faktur – to je bilo njeno delovno področje. Bilo je kdaj tudi kaj drugače, kot je želela, a je zmogla preko vsega, saj je imela ogromno pozitivne volje in energije, če pa ni šlo drugače, je odmahnila z roko – češ saj bo.

Ni bila dejavna samo na delovnem področju, vključevala se je v delo sindikata, bila dva mandata poverjenica v sindikalni podružnici HTZ. Kot odgovorno in predano prostovoljstvu in humanosti smo jo pritegnili še k delu v Aktivu Rdečega križa PV, kjer je v izvršilnem oboru skupaj z nami načrtovala, pomagala in se tudi razdajala kot krvodajalka. Še letos maja v Izoli smo darovali kri za pomoči potrebne.

Da, znala je in zmogla, a zase ji je zmanjkalo časa, energije in volje. Nismo poklicani, da bi obsojali in sodili. Le slovo nam je ostalo, tistega žalostnega 24. julija smo ji na pokopališču v Podkraju v spomin lahko izrekli: »Hvala ti, Sonja za vse, hvala ti, da si bila. Počivaj v miru.«

sodelavke in sodelavci v HTZ Velenje

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi mame, žene, hčerke in svakinje

Sonje Mevc

se iskreno zahvaljujemo kolektivoma Premogovnika Velenje in HTZ Velenje za vso pomoč, darovano cvetje in sveče. Hvala tudi častni straži, članom Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje ter vsem Sonjinim sodelavkam in sodelavcem za spoštljivo slovo na pokopališču v Podkraju. Posebna zahvala za vso pomoč Dragu Kolarju.

mož Slavko, sinova Klemen z Nadjo in Roman ter mama Ljudmila

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mame

Angele Kovač

se iskreno zahvaljujem sodelavcem Premogovnika Velenje in HTZ Velenje za izkazano zadnjo čast na pogrebu.
Hvala sindikalni podružnici HTZ Velenje za darovano cvetje, sveče in sodelavcem v kolektivu HTZ za izrečena sožalja in denarno pomoč.

sin Ivan z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, dedka in brata

Toma Tadića

se iskreno zahvaljujemo kolektivoma Premogovnika Velenje in HTZ Velenje za vso izkazano čast in pomoč ob slovesu.
Hvala tudi častni straži, članom Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje in hvala za besede slovesa.

žena Luca, sin Dalibor, hčerka Daliborka z družinama ter sestra in bratje z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta, dedka in tasta

Jožeta Lamovška

se iskreno zahvaljujem kolektivoma Premogovnika Velenje in HTZ Velenje, rudarski častni straži, praporščakom in članom Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje, ki ste očeta pospremili k večnemu počitku.
Hvala Sindikatu Premogovnika Velenje za darovano cvetje, sveče in sodelavcem HTZ za izrečena sožalja.
Posebna zahvala tudi Dragu Kolarju.

hči Marina z družino

Veliko bilo je cvetja in sveč ob tebi,
mnogo oj, mnogo solza potočenih,
a nam se srčna želja ni izpolnila,
da tebe bi, dragi, v življenje obudila.
Le pridi, le pridi v mislih nazaj,
in brani in varuj nas, kot do sedaj.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, tasta, dedija in pradedija

Stanka Plevnika,

upokojenega rudarja iz Dobrne, se iskreno zahvaljujemo kolektivu Premogovnika Velenje, častni straži, praporščaku, Pihalnemu orkestru Premogovnika Velenje in Dragu Kolarju za spoštljive in sočutne besede slovesa ob njegovem preranem grobu.
Hvala tudi njegovim prijateljem in bivšim sodelavcem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, k večnemu počitku. Vsem in vsakemu še enkrat iskrena hvala.

žalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

Rože Merčun

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v podjetju Premogovnik Velenje za izrečena sožalja, darovano cvetje in drugo pomoč.
Hvala Dragu Kolarju za poslovilne besede in vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti.

Jana Bovha z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mame

Hedvike Pečečnik

se iskreno zahvaljujem sodelavcem Premogovnika Velenje, Strojne službe področja Preloge za izrečena sožalja, sveče in denarno pomoč.
Hvala sindikalni podružnici PV – Strojna služba za sveče in Klubu upokojencev Skupine Premogovnik Velenje za darovano cvetje.

sin Damijan Pečečnik

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mame

Karoline Videmšek

se iskreno zahvaljujem kolektivoma SIPOTEH in HTZ Velenje za izrečeno sožalje in izkazano pomoč. Hvala sodelavkam in sodelavcem, ki ste jo pospremili na zadnji poti.

sin Marjan Videmšek z družino

ZAHVALA

Ob smrti našega ljubega moža, očeta, dedka in pradedka

Ivana Britovška

se zahvaljujemo kolektivu Premogovnika Velenje za cvetje, Pihalnemu orkestru Premogovnika Velenje, častni straži in Dragu Semetu za ganljiv poslovilni govor. Vaše sočutje nam je bilo v oporo ob bolečem slovesu.

njegovi najbližji

ZAHVALA

Utrujena od bolečin je zaspala moja mami

Jožica Kujan.

Hvala sodelavkam in sodelavcem v Premogovniku Velenje in PV Centru starejših Zimzelen za besede sočutja in spremstvo na njeni zadnji poti.

Diana Janežič z družino

PV Center starejših Zimzelen

Nagradna križanka

AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	IZDELKI ZA ZAŠČITO NOG	TURŠKI DRŽAVNIK ATATURK	RELE LACOSTE	GRŠK BOG VETROV	HRUP, ROPOT	VRTNA RASTLINA, ASTRA	OTO PESTNER	ODRIV DO TAL	ŽIVALSKA ŠAPA
GIBČNOST, PROŽNOST									
PTICA PEVKA Z BELIM REPOM									
PAMET			LUBJE / FINSKI DIRKAČ F1 HAKKINEN				OROSLAV CAF / OBČASNA PUBLIKACIJA PODJETJA		
TOVARNA V MARIBORU / OGLEDALO				KOVINSKA PALIČICA / DČARLJIVOST, PRIVLAČNOST					
								DENARNA USTANOVA	NAŠ IMITATOR (TILEN)

	DENARNA PORABA, ODHODEK	HITRO PONAVLJANJE TONOV	ZELENICA V PUŠČAVI		JAKOST, SILA	KONOPEC EDWARD NORTON				KARLI ARHAR / POLOŽAJ PRI ŠAHU			AMERIŠKA IGRALKA (JESSICA) / NAŠ SMUČAR JURE					
100				NAŠA MISS 2000 (MAŠA) / BRITANSKI KITARIST KKNOPFLER					MESTNI NASAD / DIALEKT					KRAJ PRI POREČU, TORRE / TRMASTA ŽIVAL			
HLADNI SEVERNI SREDOZEM. VETER											HIP, TRENUTEK / POLDRAG KAMEN							
KDOR REŽE						PLOŠČAD, PLANOTA / TRAČNICA						GNJAT / EDVARD GRIEG						
PEVEC NABER					ČIR, TUR / VTEKANJE					AMERIŠKI ASTRONAVT ARMSTRONG / PRIMOŽ EKART					ANTON ČEHOV / SUROVO BOMBAŽNO PLATNO			
20. IN 16. ČRKA			PREIZKUS V ZNANJU / NEKDANJI SEKRETAR OZN (KOFI)					DUHOVITA PESMICA / SMUČARSKI SKAKALEC (GREGA)								7		UŽITNA DROBOVINA DIVJAČINE / CVRČEK
PISATELJICA PEROCI				MELODIČNI OKRASEK / LAKOTA								LUKNJICE V KOŽI	KRAJ PRI KOČEVJU	KRAJ PRI ČRNEM KALU / VODNA PREGRADA				
AFRIŠKA DRŽAVA IN VELETOK						PETI MESEC				AERODIN. PLOŠČA NA VOZILU / VEČERNA PRIREDITEV								
	LUPINA SADEŽA	SEVERNA PTICA / PTIČJE KRILO, PERUT				KAR JE ZNESENO SKUPAJ / GL. MESTO ALBANIJE					KROMPIR BOLJŠE SORTE PHIL COLLINS							
MEMBRANA, MRENA					NATEGOVANJE / RUDNINA TITANOV DIOKSID				PREVIDEN ČLOVEK / NAZIV ZA RIMSKE VLADARJE									
LINDA AVENGALISTA			VOJAŠKO URJENJE / STAVBA V VINOGRADU					MEVŽA, TEPČEK / EDEN OD MEDJEV						STARA MAMA				
BREZREPA DVOŽIVKA				SEČEVOD / NAZIV							LUČAJ							
PRETIRANO STROGO RAVNANJE PO NEKIH NAČELIH																		
TANKA, PROZORNA BOMBAŽNA TKANINA							ČRN PRAH V DIMNIKU											
PUŠČAVSKA TOVORNA ŽIVAL							ZNAK ZA MNOŽENJE											

Nagradna križanka
PREMOGOVNIK VELENJE
Geslo napišite na dopisnico in jo pošljite do 15. oktobra 2013 na naslov: Uredništvo Rudarja, Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje. Trije izžrebani nagrajenci bodo prejeli praktične nagrade.

Rešitev nagradne križanke, objavljene v **Rudarju 7/2013,** je geslo »RASTLINJAK PV INVEST V ŠOŠTANJU«.
Nagrajenci so: Franc Blažič, Velenje, Franc Kramar, Velenje, Boštjan Plot, Velenje. O prevzemu nagrade bodo obveščeni po pošti. Čestitamo!

habit nepremičnine

HABIT, d. o. o., Koroška 48, 3320 Velenje
PE Šaleška 18d, 3320 Velenje

041 665 223

PONUDBA NEPREMIČNIN

STANOVANJA

2-SOBNO
Lokacija: Velenje, Koroška cesta
Zgrajeno: 1975
Velikost: 64 m²
Etaža: 2/5
Cena: 75.000 EUR

3-SOBNO
Lokacija: Velenje, center
Adaptirano: 2004
Velikost: 84 m²
Etaža: 10/10
Cena: 89.000 EUR

3-SOBNO
Lokacija: Polzela
Zgrajeno: 1980
Velikost: 78 m²
Etaža: 2/5
Cena: 85.000 EUR

2-SOBNO
Lokacija: Velenje, center
Adaptirano: 2000
Velikost: 57 m²
Etaža: 6/8
Cena: 69.000 EUR

3-SOBNO
Lokacija: Velenje, Koželjskega
Zgrajeno: 1978
Velikost: 97 m²
Etaža: 4/14
Cena: 92.000 EUR

2-SOBNO
Lokacija: Velenje, Koroška cesta
Zgrajeno: 1975
Velikost: 64 m²
Etaža: 2/5
Cena: 75.000 EUR

1,5-SOBNO
Lokacija: Šalek, Obnovljeno: 2010
Velikost: 45 m²
Etaža: 8/8
Cena: 55.000 EUR

1-SOBNO
Lokacija: Velenje, Stantetova
Zgrajeno: 1982
Velikost: 45 m²
Etaža: 4/4
Cena: 53.000 EUR

2-SOBNO
Lokacija: Velenje, Koželjskega
Zgrajeno: 1978
Velikost: 63 m²
Etaža: 3/5
Cena: 66.000 EUR

1,5-SOBNO
Lokacija: Velenje, Jenkova
Zgrajeno: 1982
Velikost: 64 m²
Etaža: 5/5
Cena: 75.000 EUR

3-SOBNO
Lokacija: Velenje, Jenkova
Adaptirano: 2008
Velikost: 63 m²
Etaža: 5/5
Cena: 78.000 EUR

3-SOBNO
Lokacija: Velenje, center
Adaptirano: 2008
Velikost: 95 m²
Etaža: 4/4
Cena: 86.000 EUR

1,5-SOBNO
Lokacija: Velenje, Pesje
Zgrajeno: 2011
Velikost: 55 m²
Etaža: 1/1
Cena: 62.000 EUR

GASONJERA
Lokacija: Velenje, center
Zgrajena: 1968
Velikost: 19 m²
Etaža: 11/13
Cena: 28.500 EUR

3-SOBNO
Lokacija: Velenje, center
Zgrajeno: 1961
Velikost: 84 m²
Etaža: 4/11
Cena: 84.000 EUR

3-SOBNO
Lokacija: Velenje, center
Zgrajeno: 1961
Velikost: 86 m²
Etaža: 4/5
Cena: 70.000 EUR

3-SOBNO
Lokacija: Velenje, center
Adaptirano: 2010
Velikost: 92 m²
Etaža: 4/5
Cena: 88.000 EUR

3-SOBNO
Lokacija: Velenje, Koroška cesta
Zgrajeno: 1978
Velikost: 90 m²
Etaža: 4/4
Cena: 80.000 EUR

HIŠE

SAMOSTOJNA
Lokacija: Velenje, Pesje
Zgrajena: 1991
Velikost: 216 m²
Velikost parcele: 636 m²
Etažnost: P + M
Cena: 130.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Velenje
Zgrajena: 1986
Velikost: 395 m²
Velikost parcele: 980 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 298.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Velenje Konovo
Adaptirana: 2004
Velikost: 70 m²
Velikost parc.: 517 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 100.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Andraž,
Zgrajena: 1993
Velikost: 220 m²
Velikost parcele: 4.500 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 135.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Lokovica
Adaptirana: 2006
Velikost: 143 m²
Velikost parcele: 698 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 89.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Gorenje
Adaptirana: 2010
Velikost: 148 m²
Velikost parcele: 446 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 100.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Velenje, za gradom
Adaptirana: 2008
Velikost: 388 m²
Velikost parc.: 1032 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 350.000 EUR

DVOJČEK
Lokacija: Velenje, Lipa
Zgrajen: 1985
Velikost: 326 m²
Velikost parcele: 451 m²
Etažnost: K + P + N + M
Cena: 240.000 EUR

DVOJČEK
Lokacija: Velenje, Cesta IX
Adaptiran: 2000
Velikost: 226 m²
Velikost parcele: 760 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 250.000 EUR

KMETIJA
Lokacija: Šmartno ob Paki
Adaptirana: 1957
Velikost: 136 m²
Velikost parcele: 11.000 m²
Etažnost: P + M
Cena: 120.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Gorenje
Adaptirana: 2010
Velikost: 148 m²
Velikost parcele: 446 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 100.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Velenje, pod parkom
Adaptirana: 2001
Velikost: 337 m²
Velikost parc.: 720 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 290.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Velenje, Pesje
Adaptirana: 2008
Velikost: 250 m²
Velikost parc.: 594 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 140.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Velenje, Hrastovec
Zgrajena: 1971
Velikost: 249 m²
Velikost parc.: 943 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 120.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Velenje, Pesje
Zgrajena: 1970
Velikost: 218 m²
Velikost parcele: 598 m²
Etažnost: K + P + M
Cena: 140.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Paška vas
Zgrajena: 2009
Velikost: 140 m²
Velikost parcele: 540 m²
Etažnost: P + M
Cena: 185.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Zavodnje
Zgrajena: 1800
Velikost: 24 m²
Velikost parcele: 900 m²
Etažnost: P + M
Cena: 25.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Paški Kozjak
Zgrajena: 1992
Velikost: 189 m²
Velikost parcele: 1158 m²
Etažnost: K +P + M
Cena: 135.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Dobrna
Adaptirana: 1999
Velikost: 110 m²
Velikost parcele: 1866 m²
Etažnost: K +P
Cena: 78.000 EUR

SAMOSTOJNA 3 gr. faza
Lokacija: Paški Kozjak
Zgrajena: 2008
Velikost: 230 m²
Velikost parcele: 900 m²
Etažnost: K +P + M
Cena: 60.000 EUR

SAMOSTOJNA
Lokacija: Šmartno ob Paki
Adaptirana 2012
Velikost: 126 m²
Velikost parcele: 1600 m²
Etažnost: K +P + M
Cena: 115.000 EUR

PARCELE

SAMOSTOJNA ZAZIDLJIVA Z GRADBENIM D.
Lokacija: Vinska Gora
Velikost: 2100 m²
Velikost objekta: 1.053
Cena: 90 EUR/m²

ZAZIDLJIVA
Lokacija: Cirkovce
Velikost: 814 m²
Cena: 23.000 EUR

ZAZIDLJIVA
Lokacija: Velenje, Hrastovec
Velikost: 1093 m²
Cena: 45.000 EUR

ZAZIDLJIVA Z GRADBENIM D.
Lokacija: Šoštanj, Ravne
Velikost: 659 m²
Cena: 40.000 EUR

ZAZIDLJIVA
Lokacija: Podkraj
Velikost: 3307 m²
Cena: 48.000 EUR

ZAZIDLJIVA Z GRADBENIM D.
Lokacija: Velenje
Velikost: 1340 m²
Cena: 70.000 EUR

POSLOVNI PROSTORI

TRGOVINA, STORITVE
Lokacija: Velenje, desni breg
Zgrajena: 1978
Velikost: 96 m²
Etažnost: pritličje
Cena: 100.000 EUR

TRGOVINA, STORITVE
Lokacija: Velenje, Prešernova
Zgrajena: 1972
Velikost: 91 m²
Etažnost: pritličje
Cena: 95.000 EUR

Nepremičninski posrednik:
Dejan GORŠEK, inž.

TELEFON:
03/897 51 30 ali 041/665 223

E-POŠTA:
dejan.gorsek@habit.si

Ponudba v oglasu zajema le del nepremičnin, ki jih prodajamo, v bazi imamo več kot 60 aktualnih nepremičnin v prodaji (stanovanj, hiš, parcel, kmetij ...). Za vse dodatne informacije o stanju nepremičnin in za termine za oglede nas pokličite!

www.nepremicnine.habit.si

Posel strokovno in varno vodimo ter izpeljemo **od začetka do konca** - od podpisa pogodbe do primopredaje nepremičnine. Poleg posredovanja pri prodaji nepremičnin vam nudimo **individualno svetovanje, sestavo pogodb** (prodajna, darilna, najemna ...) in pregled že sestavljenih pogodb. Pojasnimo vam lahko posamezne institute (nar. ara, odstopnina, pogodbena kazen itd.), ki so vsebovani v pogodbi, in upoštevamo vaše želje pri zavarovanju vaših pravic. Pojasnimo vam tudi vaše pravice v primeru kršitve pogodb (neizpolnitve ali delne izpolnitve obveznosti, izpolnitve z napakami in zamude z izpolnitvijo) in odgovorimo na vsa ostala vprašanja v zvezi s konkretnim pogodbenim razmerjem.